

Plan van aanpak

1 oktober 2013

Proeftuin Gebiedsteam Jeugd

Gemeente Arnhem

Inhoudsopgave

1. Inhoudelijke visie en beleidsmatig kader	4
1.1 De jeugdhulp in Nederland	4
1.2 Regionale visie	5
1.3 Lokale aanpak	5
2. De proeftuin	6
2.1 Doelstellingen van de proeftuin	6
2.2 Uitgangspunten	7
2.3 Verbinding met andere proeftuinen en experimenten	7
2.4 Planning en looptijd	8
3. Samenwerking	9
3.1 De deelnemende partners	9
3.2 Organisatie	9
3.3 Financiering	10
4. Het gebiedsteam jeugd	11
4.1 Beschrijving en doel van het gebiedsteam	11
4.2 De jeugd- en gezinscoach	11
4.3 Begeleiding van de jeugd- en gezinscoach	13
4.3.1 De teamcoach	13
4.3.2 Training en coaching	14
4.3.3 Onderlinge kennisuitwisseling	14
4.4 Het specialistenteam	15
4.5 Samenwerking tussen de jeugd- en gezinscoach en de specialisten	16
4.6 Aansluiting in de wijk	16
5. Aanpak van het gebiedsteam	18
5.1 Doel en doelgroep	18
5.2 Het werkproces	18
5.2.1 De vindplaatsen: het eerste contact	18
5.2.2 De eerste afspraak	19
5.2.3 Toewijzing: beslissen over begeleiding en hulp	19
5.2.4 Begeleiding van de jeugdige/het gezin	20
5.2.5 Afronding van de begeleiding	20
5.3 Kaders	20
5.3.1 Het gezinsplan	21
5.3.2 Veiligheid	21
5.3.3 Aanmelding ambulante jeugdhulp	22
5.4 Monitoring, registratie, dossiervorming en evaluatie	23

6. Het gebiedsteam in de proeftuinwijken	24
6.1 Wijkprofielen	24
6.2 Vindplaatsen in de wijken	24
6.3 Samenstelling gebiedsteams en specialistenteam	26
7. Overige zaken	28
7.1 Faciliteiten	28
7.2 Communicatie	28
7.3 Risico's	28

BIJLAGEN

1. Voorstel trainingsprogramma
2. Gezinsplan
3. Aanmeldformulier ambulante hulpverlening zonder indicatie
4. Monitoring werkproces
5. Communicatieplan

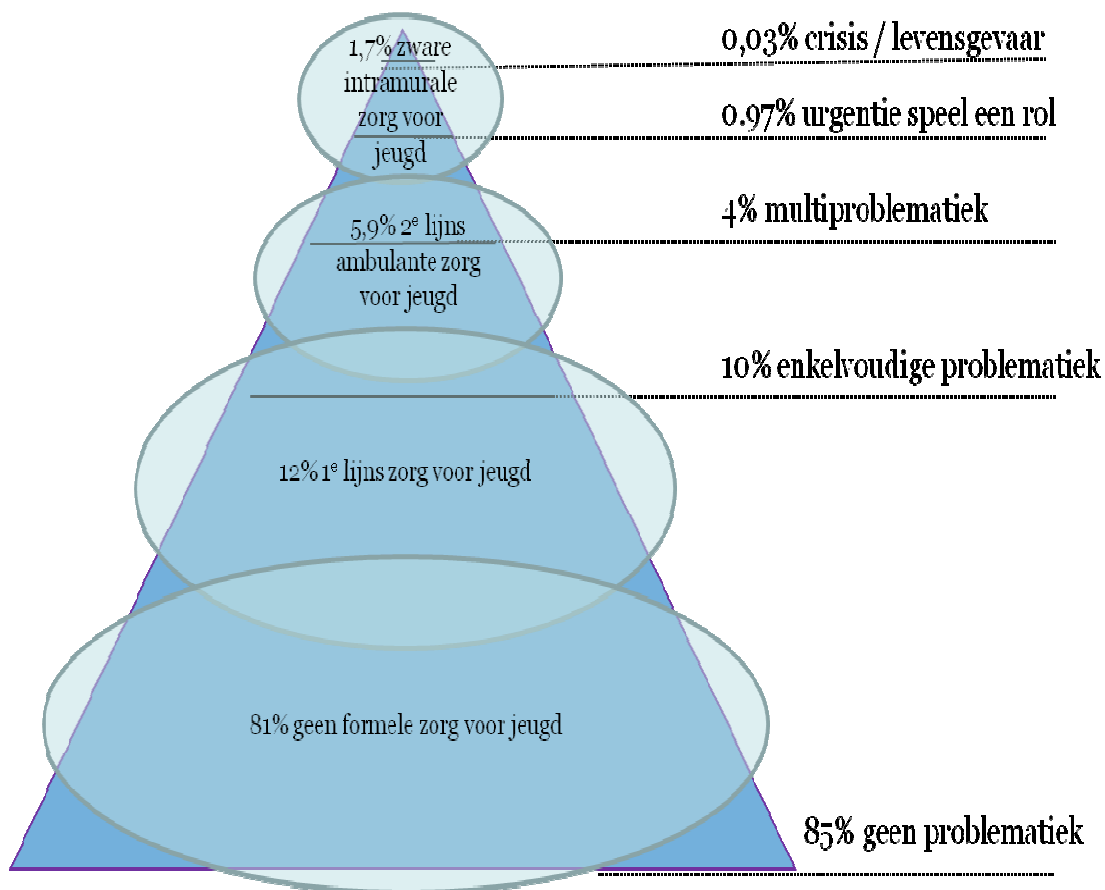
1. Inhoudelijke visie en beleidsmatig kader

Volgens plan zal de nieuwe Jeugdwet op 1 januari 2015 in werking treden. Gemeenten worden vanaf dan verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulp. Naast deze transitie, een organisatorische en financiële decentralisatie naar de gemeente, heeft de wetgever ook nadrukkelijk een transformatie van de jeugdhulp voor ogen. De gemeente Arnhem bekijkt hoe zij de jeugdhulp op een goede manier op lokaal niveau gaat organiseren en hoe zij daarbij op onderdelen regionaal gaat samenwerken.

1.1 De jeugdhulp in Nederland

In onderstaande afbeelding is de Zorgpiramide Jeugd weergegeven, gebaseerd op de Peiling Jeugd en Gezondheid (Zeijl, e.a., 2005). Uit deze piramide blijkt dat 85% van de gezinnen geen opvoedproblemen heeft. Met het grootste deel van de gezinnen gaat het dus goed.

Bij 10% van de gezinnen is sprake van enkelvoudige problemen, bij 4% is er sprake van een combinatie van problematiek en bij 1% is de problematiek dermate ernstig dat acuut zorg en behandeling nodig is. In deze piramide is ook het zorggebruik getekend. We zien dat het gebruik van tweedelijns jeugdzorg (7,6%) niet overeenkomt met de mate waarin ernstige problematiek voorkomt (5%).

Figuur: zorgpiramide jeugd

1.2 Regionale visie

In maart 2012 is 'Zorg voor de jeugd' *visie van de regio Arnhem* als groeidocument vastgesteld. De gemeenten van de regio Arnhem willen dat jongeren gezond en veilig opgroeien. Gezond en veilig opgroeien dient niet alleen een persoonlijk belang, maar ook een maatschappelijk belang. Het is de taak van de overheid om opvoeders, jeugdigen én hun sociale omgeving waar nodig hierbij te ondersteunen. De gewenste ontwikkelingen zijn:

- meer preventie en eerdere ondersteuning
- uitgaan van eigen kracht van jeugdigen, ouders en hun sociale netwerk
- minder snel medicaliseren
- integrale aanpak en betere samenwerking rond gezinnen
- zorg op maat

De visie richt zich op een continuüm van zorg waarbij een beroep wordt gedaan op de eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht van mensen.

1.3 Lokale aanpak

De gemeente Arnhem heeft een vertaalslag gemaakt van deze regionale visie naar de lokale praktijk. Arnhem wil de hulp dichtbij de doelgroep aanbieden: in de wijk. Bij vragen over opgroeien, opvoeden en bij problemen kunnen ouders en jeugdigen straks terecht in hun eigen wijk, bij de jeugd- en gezinscoach. Alle Arnhemse wijken zijn geclusterd tot 8 gebieden. Ieder gebied krijgt een gebiedsteam jeugd dat bestaat uit een aantal jeugd- en gezinscoaches.

Het gebiedsteam wordt ondersteund door een specialistenteam. Hierbij wordt gedacht aan inbreng van disciplines uit verschillende domeinen, zoals de Jeugdgezondheidszorg, (L)VB sector, de jeugdzorg en de jeugd GGZ. Dit kunnen zijn een orthopedagoog, jeugdpsycholoog, een GZ-psycholoog, een jeugdarts en een kinderpsychiater. De specialisten gaan als achterwacht voor de jeugd- en gezinscoaches functioneren. Zij zijn er voor consultatie en advies, screening en diagnose en voor inschatting van de veiligheid van het kind. Deze werkwijze moet er ook toe bijdragen dat wordt voorkomen dat complexe vragen snel worden doorverwezen naar de zwaardere zorg (2^e lijn).

Afbakening

Het gebiedsteam richt zich op alles wat de ontwikkeling en de gezondheid van het kind of de jeugdige kan belemmeren. Iedereen met een vraag of probleem rondom het opvoeden of het opgroeien van een kind of jeugdige kan terecht bij de jeugd- en gezinscoach in de wijk. Vragen worden integraal bekeken. Wanneer de onderliggende problemen betrekking hebben op de ouders, dan wordt de juiste hulp ingeschakeld.

De proeftuin

Om te kijken hoe de gemeente de lokale aanpak het beste kan organiseren, wil zij eerst op kleine schaal ervaring opdoen in enkele proeftuinen. Dit document beschrijft het plan van aanpak voor de proeftuin Gebiedsteam Jeugd. We willen in deze proeftuin ervaring op gaan doen met het gebiedsteam jeugd in twee wijken. Eén specialistenteam zal in de proeftuin beide gebiedsteams ondersteunen. We willen samen met jeugdhulpaanbieders de rollen en werkwijze van een jeugd- en gezinscoach en de specialisten toetsen.

Deze proeftuin wordt uitgevoerd in opdracht van projectmanager decentralisatie jeugdzorg Esther Jaarsma van de gemeente Arnhem in nauwe samenwerking met de betrokken jeugdhulppartners in de stad. De voortgang en resultaten van de proeftuin worden gedeeld met de gemeenten in de regio Arnhem.

2. De proeftuin

2.1 Doelstellingen van de proeftuin

We willen advies en hulp dichtbij huis en snel aanbieden. De primaire doelstelling van de proeftuin is:

Van alle vragen en problemen die ouders/opvoeders/jeugdigen melden op het gebied van opvoeden en opgroeien, wordt 97% in het gezin (of op de vindplaats in de wijk) beantwoord of opgelost.

Secundaire doelstellingen van de proeftuin zijn:

- Het aantal indicaties voor gezinnen met meervoudige problematiek naar de gespecialiseerde jeugdhulp (Lindhout, Heldring, Pactum) wordt met 10% verminderd.
- Het beroep op de 2e lijns ambulante zorg voor de jeugd en de zware intramurale zorg voor de jeugd willen we met 10% terugdringen (landelijk is het aandeel 7,6%, zie zorgpiramide)
- Als er sprake is van problematiek, start de hulp binnen 7-10 dagen (ook de gespecialiseerde hulp, die ingeschakeld wordt van binnen of buiten de proeftuin).
- Als wordt overgegaan tot hulp, bepaalt de jeugdige/het gezin zelf de doelen daarvan en schrijft het gezin zelf z'n gezinsplan. Ook het beheer van het plan ligt bij de jeugdige/het gezin.
- 70% van de doelen die door de jeugdige/het gezin worden gesteld worden gerealiseerd (landelijk gemiddelde is 69%) .
- Alle inhoudelijke bespreking van hulp vindt plaats samen met de jeugdige/het gezin tenzij anders afgesproken.
- Bij elke vraag of elk probleem wordt gekeken wat de betrokkene(n) zelf kan bijdragen aan het antwoord en de oplossing, wat zijn of haar netwerk (in de ruimste zin) kan betekenen en hoe de jeugd- en gezinscoach dat kan ondersteunen.
- Betrokkenheid van het netwerk wordt waar mogelijk en zinvol gestimuleerd (bijvoorbeeld via een familienetwerkberaad).
- Als de jeugd- en gezinscoach er aanleiding toe ziet wordt in samenspraak met de betrokkenen een inschatting gemaakt van de veiligheid van het kind.

Naast de concrete en resultaatgerichte doelstellingen die we hierboven geformuleerd hebben, willen we dat de ervaringen in de proeftuin ons antwoorden gaat geven op de volgende vragen:

- Met welke vragen en problemen komen ouders/opvoeders/jeugdigen naar de jeugd- en gezinscoach?
- Wat hebben zij nodig om die vragen te beantwoorden en problemen op te lossen? Wie is daarvoor met welke competenties nodig? En waar?
- Wat heeft een jeugd- en gezinscoach nodig om de hulpvraag goed in beeld te krijgen?
- Op welke wijze wordt over de inzet van informatie/advies/hulp/gespecialiseerde zorg besloten?
- Wat heeft een jeugd- en gezinscoach nodig om de eigen kracht en het sociale netwerk van ouders en jeugdigen met een hulpvraag te mobiliseren?
- Wat heeft een jeugd- en gezinscoach nodig om zelf lichte hulp te kunnen bieden (kortdurend en laagintensieve langdurige zorg)?
- Wat heeft een jeugd- en gezinscoach nodig om meer specifieke of intensievere zorg (1^e lijn) of zwaardere zorg (2^e lijn) in te schakelen? In welke situaties blijkt dit nodig?
- Hoe laten we het gebiedsteam jeugd aansluiten op de zorgstructuur in het onderwijs?

De doelstellingen van de proeftuin Veiligheid worden geïntegreerd en uitgevoerd in deze proeftuin. In de proeftuin wordt getoetst:

- of een gedeeld kader (over het *wat*) de jeugd- en gezinscoaches in de gebiedsteams voldoende basis bieden in gesprek te gaan met het gezin en andere professionals over de veiligheid van de kinderen.
- welke kennis en vaardigheden er nodig zijn om het gedeeld kader in praktijk toe te kunnen passen (het *hoe*).

2.2 Uitgangspunten

Voor de proeftuin hanteren we een aantal uitgangspunten. De belangrijkste zijn:

- We bieden de jeugdhulp snel en dicht bij huis
- De aanbieders van jeugdhulp werken samen in gebiedsgebonden teams
- We gaan uit van één gezin, één plan, één regisseur
- Alle ondersteuning en hulpverlening die wordt ingezet, is gericht op het versterken van de eigen kracht van ouder(s), jeugd en het gezin en de sociale omgeving

Andere uitgangspunten zijn:

- We streven naar zo min mogelijk hulpverleners in één gezin
- De jeugd- en gezinscoach krijgt de ruimte om mee te veren en de begeleiding op- en af te schalen naargelang de situatie dat vraagt
- Bij het inzetten van jeugdhulp is het continuüm van 'Zorg voor de jeugd' van toepassing
- De hulpverleners praten altijd mét de betrokkene en niet over de betrokkene
- De jeugd- en gezinscoaches werken vindplaatsgericht
- De hulp sluit aan op de zorg die in en vanuit het onderwijs wordt geboden
- De proeftuin beperkt zich in de 2e lijn tot de ambulante jeugdhulp zonder indicatie
- De veiligheid van het kind moet voldoende gewaarborgd worden in de proeftuin
- Met de proeftuin zoeken we aansluiting bij de bestaande CJG netwerkstructuur
- Kennis en ervaringen die voortkomen uit de proeftuin delen we met de regio

2.3 Verbinding met andere proeftuinen en experimenten

Regionaal experiment

Vanuit de regio Arnhem is een experiment gestart voor de inzet van ambulante jeugdhulp zonder indicatie. De gemeente Arnhem heeft zich aangesloten bij dit experiment en gaat de werkwijze opnemen in de proeftuin.

Proeftuinen Arnhem

Voor de decentralisatie van de jeugdzorg zijn vijf proeftuinen benoemd:

1. Gebiedsteam jeugd
2. Samenwerking met de huisartsen
3. Veiligheid
4. Zelfredzaamheidsmatrix jeugd
5. De jeugdbeschermer

Proeftuinen 2, 4 en 5 zullen allen in meer of mindere mate verbonden worden aan proeftuin 1. Proeftuin 3 over veiligheid zal waarschijnlijk in zijn geheel opgenomen worden in proeftuin 1. De verbinding wordt in eerste instantie gelegd tussen de projectmanagers van de verschillende proeftuinen.

2.4 Planning en looptijd

De looptijd van de proeftuin is van 1 oktober 2013 tot 1 juni 2014. Hieronder volgt de planning.

	augustus				september					oktober			
Week	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44
Fase 1: Aanpak proeftuin													
Plan van aanpak schrijven													
Gebiedsteams jeugd samenstellen													
Specialistenteam samenstellen													
Selectie teamcoaches													
Afstemmen PvA met grote projectgroep													
Voorstel trainingsprogramma opstellen													
Communicatieplan proeftuin maken													
Stuurgroep: Vaststellen plan van aanpak													
Fase 2: voorbereiding start proeftuin													
Trainingsdagen organiseren													
Faciliteiten gebiedsteam organiseren													
Contacten leggen met de vindplaatsen													
Kennismakingsbijeenkomst jeugd- en gezinscoaches en specialisten													
Trainingsdagen jeugd- en gezinscoaches													
Interne communicatie over de proeftuinen bij de partners													
Inrichten projectorganisatie vanaf fase 3													
Fase 3: uitvoering proeftuin	1 november 2013 - maart 2014												
Tussenevaluatie	Maart 2014												
Doorontwikkeling proeftuin	Vanaf april 2014												

3. Samenwerking

De proeftuin is een experiment om ervaring op te doen met een nieuwe organisatie en aanpak van de jeugdhulp in Arnhem. Verschillende organisaties en instellingen zijn verantwoordelijk voor de uitvoering hiervan. Samenwerking en betrokkenheid van deze partijen in de proeftuin is dan ook cruciaal. De samenwerking is nodig op bestuurlijk, management en op uitvoerend niveau.

3.1 De deelnemende partners

De volgende partners nemen deel aan de proeftuin:

- Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)
- Stichting Thuiszorg Midden Gelderland (STMG)
- Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)
- Rijnstad
- Bureau Jeugdzorg
- Pactum
- Lindenhout
- IrisZorg
- Pro Persona
- MEE
- Driestroom
- Gemeente Arnhem

3.2 Organisatie

Om de aanpak, werkwijze en uitvoering van de proeftuin vorm te geven is samenwerking nodig op verschillende niveaus:

- Bestuurlijk niveau: beslismomenten in de proeftuin
- Managementniveau: ontwikkelen plan van aanpak, monitoring
- Uitvoerend niveau: inzet jeugd- en gezinscoaches, inzet specialistenteam, inzet teamcoaches
- Aansturing: projectmanagement gemeente Arnhem
- Begeleiding: van de uitvoerders in de proeftuin

Managen van de proeftuin

Voor het managen van de proeftuin is een projectteam samengesteld bestaande uit managers van de partners. Het projectteam bestaat uit de volgende leden:

Kernteam	Organisatie	Functie
Daphne Vrijkotte	CJG	CJG Coördinator
Claudia Tonissen	STMG	Manager
Petra van der Velden	VGGM	Bureauhoofd JGZ
Wilda Driessse	Rijnstad	Afdelingsmanager maatschappelijk werk
Marjolein van Keulen	Bureau Jeugdzorg	Stafmedewerker
Mirjam Korte	Pro Persona	Beleidsadviseur Zorg
Terry Brouwer	Lindenhout	Manager
Angelika Herben	MEE	Manager/Consulent
Michiel Noordanus	Gemeente Arnhem	Beleidsadviseur jeugd
Maartje ter Steeg	Gemeente Arnhem	Projectmanager

Op afroep:		
Ali Topaloglu	Driestroom	Clustermanager
Chantal Fijen	Pactum	Regiomanager Arnhem/Ede
Jan Bongers	IrisZorg	Teamcoach zorgpad jeugd

Aansturing

De aansturing van het proces rond de proeftuin vindt plaats door Maartje ter Steeg, projectmanager van de gemeente Arnhem. Tijdens de uitvoering van de proeftuin, zijn teamcoaches verantwoordelijk voor het aansturen van de gebiedsteams.

3.3 Financiering

Met elkaar zullen we moeten komen tot een goede aanpak voor de jeugdhulp in Arnhem. Dit vraagt van ons allen een investering. In de proeftuin gaan we in de basis uit van gezamenlijke investeringen in het traject. Daarbij gaan we in principe uit van gesloten beurs. De partners in de proeftuin zetten expertise en capaciteit in. De gemeente bekostigt de inhoudelijke aansturing en projectmanagement. Vanuit de samenwerkingscultuur past een dergelijke, samengestelde wijze van financiering van deze proeftuin.

De gemeente en partners trekken samen op in het vinden van financiering als dat nodig is en kijken samen naar oplossingen.

4. Het gebiedsteam jeugd

4.1 Beschrijving en doel van het gebiedsteam

Het primaire doel van het gebiedsteam jeugd is om ouders en jeugdigen die dat nodig hebben snel en dichtbij huis hulp te kunnen bieden. Zo kort als het kan, zolang als het nodig is. Het gebiedsteam jeugd bestaat uit een aantal jeugd- en gezinscoaches die in de wijken in Arnhem vindplaatsgericht klaarstaan voor de vragen en problemen van kinderen, jeugdigen en ouders. Zij:

- geven informatie en advies over opvoeden en opgroeien
- bieden hulp bij opvoeden en opgroeien

Doel van deze aanpak is om in de wijk zoveel mogelijk vragen te beantwoorden, ouders en jeugdigen te ondersteunen bij het zelf oplossen van de problemen, hun eigen kracht te versterken en de inzet op zwaardere hulp te beperken.

Voor wie werkt het gebiedsteam?

Het gebiedsteam werkt voor kinderen, jeugdigen, ouders en opvoeders. Daarnaast werkt het gebiedsteam voor professionals die met deze doelgroepen te maken hebben.

Afbakening

Het gebiedsteam houdt zich niet bezig met vormen van curatieve zorg en gedwongen hulp en specialistische jeugdhulp zoals de behandeling van psychische klachten en stoornissen. Met de partners die deze hulp verlenen wordt wel samengewerkt.

Samenstelling

In het gebiedsteam werkt een aantal jeugd- en gezinscoaches samen. Zij komen ieder uit hun eigen vakgebied en vanuit hun eigen organisatie. Doel is dat zij kennis gaan delen en zich met (hulp van) elkaar ontwikkelen tot generalist. Het doel is dat zij zoveel mogelijk vragen zelf oppakken. Dit vraagt om een team waarin alle disciplines vanuit de preventieve en curatieve jeugdhulp vertegenwoordigd zijn.

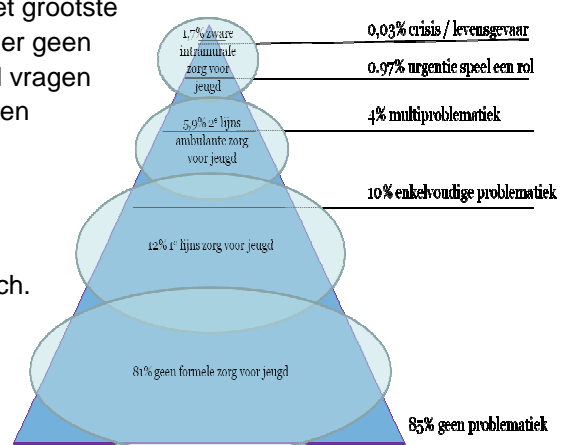
4.2 De jeugd- en gezinscoach

De jeugd- en gezinscoach is de spil in het gebiedsteam jeugd. Het is een nieuwe jeugdprofessional die een vertrouwd gezicht is in de wijk en een eerste aanspreekpunt voor vragen en problemen rondom opvoeden en opgroeien. Het is een professional die handelt, dat wil zeggen: informatie en advies geeft, sociale veerkracht stimuleert, het gezinsnetwerk kan activeren en zelf hulp kan bieden.

Wat verwachten we van een jeugd- en gezinscoach?

Uit de Zorgpiramide in hoofdstuk 1 is gebleken dat het met het grootste deel van de gezinnen goed gaat. Bij 85% van de gezinnen is er geen sprake van opvoedproblemen. Deze groep heeft mogelijk wel vragen over opvoeden en opgroeien. Die vragen moet iedere jeugd- en gezinscoach kunnen beantwoorden.

Bovenin de zorgpiramide bevindt zich de meest ernstige problematiek (crisis, levensgevaar en urgentie). De aanpak hiervan behoort niet tot de taken van de jeugd- en gezinscoach. Samen met de specialist bekijkt de jeugd- en gezinscoach

naar welke gespecialiseerde zorg het beste verwezen kan worden.

In het tussenliggende gebied van de piramide bevindt zich zowel enkelvoudige als meervoudige problematiek. Uitgangspunt is dat de jeugd- en gezinscoach de hulp die nodig is zoveel mogelijk zelf biedt. De jeugd- en gezinscoach is niet handelingsverlegen, maar handelingsbekwaam. Dit doen we omdat we ernaar streven om, waar het kan, het gezin of de jeugdige een vast gezicht te bieden.

Hoewel het streven is dat de jeugd- en gezinscoach zoveel mogelijk zelf de hulp biedt, is het van groot belang dat de coach een goede en realistische inschatting maakt of de hulp die nodig is ook daadwerkelijk door hem of haarzelf geboden kan worden. Het kan voorkomen dat een jeugd- en gezinscoach niet beschikt over expertise die in een bepaald geval nodig is. De eerste stap is dan dat de jeugd- en gezinscoach kijkt of de gewenste expertise aanwezig is binnen het gebiedsteam bij een van de andere jeugd- en gezinscoaches. Is dat het geval, dan wordt de jeugd- en gezinscoach met die expertise erbij gehaald. De oorspronkelijke jeugd- en gezinscoach blijft echter het vaste gezicht en voert de regie. De expertise wordt slechts tijdelijk aangesloten. Deze werkwijze vraagt om gebiedsteams waarin verschillende disciplines vertegenwoordigd zijn.

Als de expertise niet binnen het team aanwezig is, dan is er een lijn naar de specialisten. Specialisten zijn er voor consultatie en advies, kunnen meekijken en kortdurend inspringen. De laatste optie is het verwijzen naar zwaardere specialistische zorg.

Waar het werk van de jeugd- en gezinscoach ophoudt en waar daarmee de grens in de piramide ligt tussen zelf de hulp bieden en het organiseren van de hulp door iemand anders - binnen of buiten het gebiedsteam met inbegrip van de specialisten - zullen we in de proeftuin gaan onderzoeken.

Taken

De taken van de jeugd- en gezinscoach zijn als volgt omschreven:

- geven van informatie en advies over opvoeden en opgroeien aan ouders/opvoeders, jeugdigen en professionals in de wijk
- bieden van hulp aan ouders, opvoeders en jeugdigen
- versterken van eigen kracht van ouders, opvoeders en jeugdigen
- activeren van het netwerk van ouders, opvoeders en jeugdigen
- inschakelen van een collega-coach of een specialist als de problematiek daarom vraagt
- inschakelen van specifieke vormen van hulp voor de jeugd als de expertise binnen het gebiedsteam niet aanwezig is
- afstemming vinden met zorgstructuren in de wijk en het onderwijs om zo tot een integraal plan te komen voor het gezin of de jeugdige
- De jeugd- en gezinscoach blijft zoveel mogelijk betrokken bij het gezin/de jeugdige (regisseursfunctie) ook als hulp buiten het gebiedsteam wordt ingeschakeld.

Het profiel voor de jeugd- en gezinscoach omschrijven we als volgt:

Kennis/opleiding

De jeugd- en gezinscoach

- is een medewerk(st)er van HBO niveau met vakkennis op het gebied van opvoeden en opgroeien
- heeft kennis van het aanbod van organisaties in Arnhem op het gebied van jeugdhulp
- heeft een generalistische blik en past actief brede kennis toe
- heeft basiskennis over de GGZ en LVB

Competenties

De jeugd- en gezinscoach bezit de volgende competenties

- vraaggericht

- integer
- zelfstandig
- oplossingsgericht

Vaardigheden

De jeugd- en gezinscoach kan

- eigen kracht van mensen aanspreken en activeren (en ook de beperkingen inschatten)
- signalen waarnemen en interpreteren
- vragen verhelderen, doorvragen en adviseren (informatie- en adviesvaardigheden)
- het gezinsnetwerk activeren
- op de handen zitten en de betrokkene zelf het werk laten doen
- systemisch werken
- de veiligheid van het kind en de ouders voldoende inschatten en het gesprek met ouders voeren over eventuele zorgsignalen
- vragen en problemen goed op ernst en zwaarte inschatten
- buiten de kaders denken en handelen
- eigen deskundigheid goed inschatten (zelfkennis)
- zichzelf kwetsbaar opstellen
- sectoroverstijgend denken
- los komen van de eigen expertise en de eigen organisatie
- casemanagement uitvoeren (regie voeren)
- multimethodisch werken met - waar mogelijk - effectieve interventies

Afbakening

De jeugd- en gezinscoaches houden zich niet bezig met kinderopvang, speelzaalwerk, kinderwerk en tiener- en jongerenwerk. Ook bieden zij geen ondersteuning aan mensen boven de 23 jaar zonder kinderen.

4.3 Begeleiding van de jeugd- en gezinscoach

De functie van jeugd- en gezinscoach is nieuw. Voor iedereen zal het dus een zoektocht zijn. Tegelijkertijd wordt er veel gevraagd van de jeugd- en gezinscoach. Een goede training, begeleiding in het werk en ruimte voor onderlinge kennisuitwisseling is dan ook onontbeerlijk.

4.3.1 De teamcoach

Ieder gebiedsteam krijgt een teamcoach. Deze persoon speelt een sleutelrol in het functioneren van het gebiedsteam. De teamcoach moet een inspirator zijn richting de jeugd- en gezinscoaches. Het moet iemand zijn die stimuleert om lef te tonen, anders te durven denken en buiten de geijkte kaders te durven handelen. De teamcoach draagt de visie van de transformatie in de jeugdzorg uit en bewaakt de omslag die nodig is. De teamcoach is er niet om te controleren maar om te inspireren. Daarnaast heeft de teamcoach een belangrijke verbindende rol. Hij of zij is aanjager in het delen van kennis en ervaring tussen de jeugd- en gezinscoaches waardoor zij kunnen groeien in hun rol als generalist. De teamcoach moet vragen durven stellen en om dat goed te kunnen doen ook inhoudelijk onderlegd zijn.

De teamcoach

- draagt de visie van de transformatie uit en jaagt de omslag aan
- geeft leiding aan de ontwikkeling van het gebiedsteam jeugd op procesniveau
- begeleidt op maat de jeugd- en gezinscoaches in het veranderingsproces naar generalist en zet ze in hun professionele kracht
- stimuleert de ontwikkeling van het gebiedsteam met hulp van training/coaching/onderlinge kennisuitwisseling
- kan de jeugd- en gezinscoach ondersteunen bij de beslissing over de hulp die ingezet wordt

- monitort de uitvoering van het gebiedsteam jeugd op inhoudelijke werkzaamheden, cliëntenprocessen en teamvorming.
- bewaakt de realisatie van de doelstellingen van het gebiedsteam jeugd en van de deelproeftuin veiligheid
- zorgt voor verbinding met de wijkregisseur
- zorgt voor verbinding met andere teams in de wijk, zoals de sociale wijkteams

Kennis/opleiding

- HBO of WO niveau met vakkennis op het gebied van opvoeden en opgroeien
- kennis/ervaring op het gebied van coaching en intervisie
- kennis/ervaring op het gebied van management van veranderingsprocessen en implementeren nieuwe werkprocessen
- ervaring met besluitvormings- en ethische vraagstukken in de zorg

Competenties

- inspirator
- uitdager
- motivator
- verbinder
- transparant

Vaardigheden

- coachings- en adviesvaardigheden
- managementvaardigheden
- durf hebben om buiten de kaders te denken
- beschikken over vermogen tot zelfreflectie
- individueel en groepen kunnen coachen
- helder communiceren

4.3.2 Training en coaching

Iedere jeugd- en gezinscoach komt vanuit één van de partnerorganisaties en heeft een bepaalde expertise en achtergrond. Van de coaches wordt in het gebiedsteam echter een generalistische blik verwacht van waaruit zij brede kennis toepassen. Dit vraagt om scholing.

Er wordt daarom een trainingsaanbod georganiseerd waarin iedere partner zijn expertise inbrengt. Zo leren de organisaties en de coaches van elkaar. Alle coaches zullen voor zij van start gaan een basistraining volgen. Het vervolg van de ontwikkeling kan plaatsvinden via vervolptrainingen, onderlinge kennisuitwisseling en coaching door de teamcoach.

Een werkgroep bestaande uit leden van het kernteam en enkele mensen die straks in de proeftuin als jeugd- en gezinscoach aan de slag gaan, heeft een voorstel ontwikkeld voor de basistraining en de vervolptraining. Zie bijlage 1. Deze wordt na het vaststellen van het plan van aanpak in detail uitgewerkt. Ook wordt gekeken naar wat de jeugd- en gezinscoaches al aan opleiding en training in huis hebben. Hier wordt het programma op afgestemd.

4.3.3 Onderlinge kennisuitwisseling

De jeugd- en gezinscoaches moeten voldoende ruimte krijgen om van elkaar te leren en onderling kennis uit te wisselen. In eerste instantie wordt dit georganiseerd via een maandelijkse bijeenkomst per gebiedsteam onder begeleiding van de teamcoach.

4.4 Het specialistenteam

Het gebiedsteam jeugd wordt ondersteund door een specialistenteam. De specialisten gaan als achterwacht voor de jeugd- en gezinscoaches functioneren. Zij zijn er voor consultatie en advies maar ook om in te springen op een moment dat de jeugd- en gezinscoach even vastloopt.

De specialist kan kortdurend inspringen, maar gaat niet zelf een hele behandeling verzorgen. Het is een optimale situatie als zij ook in de wijk kortdurende specialistische hulp kunnen bieden, maar geen noodzaak. Het doel van het specialistenteam is dat de jeugd- en gezinscoach snel advies van een specialist in kan winnen waardoor het probleem of de vraag binnen het gebiedsteam opgelost kan worden. Het aantal verwijzingen naar de zwaardere zorg (2e lijn) willen we hiermee terugdringen. Voorop staat dat deze hulp wel beschikbaar is als het echt nodig is.

De taken van een specialist zijn:

- consultatie en advies aan jeugd- en gezinscoaches
- stellen van een diagnostisch beeld en/of beoordelen of nader diagnostisch onderzoek noodzakelijk is (op verzoek van de jeugd- en gezinscoach)
- inschakelen van specifieke hulp samen met jeugd- en gezinscoach in de 2e lijn

Er kan besloten worden om nader diagnostisch onderzoek uit te laten voeren bij een organisatie. Dit wil echter niet zeggen dat een behandeling die hier mogelijk op volgt ook per definitie bij diezelfde organisatie zal plaatsvinden. Diagnose en behandeling moeten losgekoppeld kunnen worden. Om snelheid in het proces te houden, vraagt het om commitment van de partnerorganisaties om snel te handelen als nader diagnostisch onderzoek nodig is.

Binnen het specialistenteam denken we aan de volgende functies:

- Orthopedagoog
- Orthopedagoog vanuit de LVB
- Psycholoog (GZ psycholoog met ervaring in de jeugd GGZ)
- Jeugdarts
- Kinderpsychiater
- Deskundige op gebied van verslavingszorg

Organisaties die deze specialisten kunnen leveren, zijn Pactum, Lindenhout, MEE, Bureau Jeugdzorg, VGGM, STMG, IrisZorg en Pro Persona.

Op dit moment is nog niet duidelijk hoeveel specialistenteams de stad Arnhem nodig heeft. Voor onze proeftuin creëren we één specialistenteam voor twee gebiedsteams. De exacte inrichting hiervan bespreken we in hoofdstuk 6.3.

Veiligheid

Voor veiligheidsvraagstukken biedt Bureau Jeugdzorg per gebied een vaste contactpersoon voor de jeugd- en gezinscoaches. Zij kunnen rechtstreeks benaderd worden. Deze specialist van BJZ (jeugdbeschermer of gedragsdeskundige) is beschikbaar ter ondersteuning van de jeugd- en gezinscoach, casuïstiek besprekingen of gezinsinterventies. Indien nodig 24 uur per dag.

Outreaching werken

Doel van de aanpak van het gebiedsteam is dat we de hulp snel en dichtbij huis aanbieden. Zo licht als het kan, zo zwaar als het moet. In een aantal gevallen zal het gebiedsteam specialistische hulp moeten inschakelen. Idealiter vindt deze hulp ook dichtbij huis plaats. Dat is nu nog niet het geval. Hoewel het geen onderdeel is van deze proeftuin, is het wel een wens dat partnerorganisaties die

specialisten in dienst hebben ook meer outreachend gaan werken en de hulpverlening in de wijken aanbieden. Zo trekken we de hele aanpak wijkgericht door, van preventie tot aan zwaardere zorg. Alles dichtbij huis.

4.5 Samenwerking tussen de jeugd- en gezinscoach en de specialisten

Ieder gebiedsteam beschikt over een specialistenteam waarop zij een beroep kan doen. De jeugd- en gezinscoaches zijn bekend met de specialisten en weten wat zij te bieden hebben. De jeugd- en gezinscoach kan zelf contact opnemen met een specialist. Dat kan gemakkelijk via een 1 op 1 contact. Slagvaardigheid aan beide kanten is hierin essentieel. Om de snelheid in het proces te borgen, wordt met de specialisten afgesproken dat zij binnen drie werkdagen op een verzoek van een jeugd- en gezinscoach reageren.

Samen leren

Naast het individuele contact tussen de jeugd- en gezinscoach en de specialist, willen we stimuleren dat ze van elkaar leren en vinden we het belangrijk dat iedereen elkaar goed kent en weet te vinden. Dat betekent dat zij niet alleen op afroep contact met elkaar hebben maar dat zij elkaar ook regelmatig in groepsverband ontmoeten.

4.6 Aansluiting in de wijk

Het is belangrijk dat het gebiedsteam ingebed wordt in de wijk. Er moet een goede verbinding komen met de bestaande voorzieningen en netwerken in de wijk.

Onderwijs

Het onderwijs is meer dan een vindplaats. De afgelopen jaren is het onderwijs druk bezig geweest met de ontwikkeling van zorgstructuren rondom de school. Vanuit de proeftuin is het belangrijk dat er een goede aansluiting gevonden wordt bij de bestaande zorgstructuur van de scholen. Zowel met ouders, kinderen als met professionals.

Er ligt vanuit het schoolmaatschappelijk werk van Rijnstad en de Jeugdgezondheidszorg 4-19 jaar van VGGM al een verbinding met alle vormen van onderwijs. Jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen van VGGM zijn structureel aanwezig op de scholen. De jeugdhulpverleners van Rijnstad waaronder het schoolmaatschappelijk werk valt, werken vindplaatsgericht nauw samen met de scholen. De medewerkers van deze organisaties verbinden de school met de wijk en met andere vindplaatsen. Zij hebben intensieve contacten met huisartsen, het kinderwerk, jongerenwerk, zorgcoördinator, brede school coördinator, peuterwerk, consultatiebureau, bureau verloskunde, woningcorporaties etc.

Het CJG werkt op dit moment vindplaatsgericht op basisscholen, peuterspeelzalen en kinderdagverblijven. Het CJG gaat in het najaar met de buitenschoolse opvang (BSO) en voortgezet onderwijs (VO) in overleg over het verder uitrollen van het vindplaatsgericht werken. Het CJG willen we zoveel mogelijk integreren in de proeftuin. Voor de proeftuin is het voortgezet onderwijs nog niet een directe vindplaats omdat zich in de proeftuinwijken geen middelbare scholen bevinden. De verbinding met het voortgezet onderwijs is echter wel van belang omdat de jeugd hier een groot deel van de tijd doorbrengt en ook zij hun eigen zorgstructuur hebben.

In de proeftuin willen we graag gebruik maken van de bestaande netwerken en aanwezigheid van de partnerorganisaties in de wijk. Dit kunnen we realiseren door medewerkers van de partnerorganisaties die nu al werken op de vindplaatsen in de wijken waar mogelijk in te zetten als jeugd- en gezinscoach.

JGZ

De jeugdgezondheidszorg heeft op iedere school een structuur voor het verplichte basisaanbod vanuit de jeugdgezondheidszorg. Ook hier kunnen we in de proeftuin gebruik van maken.

De JGZ is onderdeel van de publieke gezondheidszorg, geborgd in de Wet publieke gezondheidszorg. In het wettelijk basistakenpakket zijn vastgestelde contactmomenten opgenomen voor de leeftijd van - 9 maanden tot 19 jaar, het zogenaamde basispakket. Dit pakket moet actief en op initiatief van de JGZ voor ieder kind beschikbaar zijn en bestaat uit de volgende elementen: alle kinderen in beeld houden, monitoring en signalering, screeningen, vaccineren, inschatten zorgbehoefte en tijdig hulp inschakelen. De wet zal waarschijnlijk worden aangevuld met versterken van eigen kracht van ouders en jongeren en normaliseren, samenwerken, toeleiden naar de zorg en adviseren ten behoeve van collectieve maatregelen. Het uitvoeren van hulp of ondersteuning vormt geen onderdeel van het pakket binnen de Wpg, maar kan wel door de JGZ worden uitgevoerd in het kader van de Jeugdwet. De JGZ kan een goede verbinding vormen tussen de somatische zorg, de Jeugdhulp en het onderwijs.

Huisarts

Voor velen is de huisarts het eerste aanspreekpunt in de wijk voor vragen en problemen op allerlei gebieden, waaronder opvoeden en opgroeien. Een goede verbinding tussen de jeugd- en gezinscoach en de huisarts is van belang voor het succes van het gebiedsteam. Voor de proeftuin wordt de samenwerking met de huisartsen in overleg met de huisartsen in die wijk ingericht. Als proef willen we jeugd- en gezinscoaches in de huisartsenpraktijken laten werken. De contacten hiervoor zijn al gelegd. We willen dat huisartsen de jeugd- en gezinscoaches in gaan zetten bij opvoed- en opgroevragen en daarmee voorkomen dat zij zelfstandig gaan verwijzen naar vormen van jeugdzorg. Een aandachtspunt hierbij is dat zich straks in het specialistenteam ook mensen met een medische achtergrond bevinden, die de verbindende schakel kunnen vormen.

5. Aanpak van het gebiedsteam

5.1 Doel en doelgroep

Het doel van de proeftuin is om vragen en problemen die gezinnen, ouders, opvoeders en jeugdigen hebben op het gebied van opvoeden en opgroeien (inclusief de GGZ en LVB) snel en dichtbij huis te beantwoorden of op te lossen.

De proeftuin richt zich op ouders/opvoeders en/met kinderen en jeugdigen in de leeftijd van 0 tot 23 jaar. De secundaire doelgroep zijn de professionals die met deze doelgroepen werken.

5.2 Het werkproces

Het werkproces van de jeugd- en gezinscoach doorloopt een aantal stappen. Die stappen beschrijven we hier in hoofdlijnen.

5.2.1 De vindplaatsen: het eerste contact

Het eerste contact met een ouder, opvoeder of jeugdige vindt plaats op de vindplaats. Vindplaatsen zijn fysieke plekken in de wijk waar kinderen, jeugdigen en hun ouders komen. Voorbeelden zijn de verloskundigenpraktijk, consultatiebureau, peuterspeelzaal, kinderdagverblijven, huisartsenpraktijk, basisscholen, scholen voor het voortgezet onderwijs, jongerencentrum, het speciaal onderwijs en het MBO.

De jeugd- en gezinscoach is een aantal uren per week aanwezig op de vindplaats. Er is op elke vindplaats een vast gezicht. In het ideale geval komt een jeugdige of ouder zelfstandig naar de jeugd- en gezinscoach toe als hij/zij een vraag of probleem heeft. Het kan echter ook zijn dat professionals die op de vindplaatsen werken een signaal opvangen of benaderd worden. Het is belangrijk dat de jeugd- en gezinscoach goed zichtbaar is, zowel voor ouders en jeugdigen als voor de professionals. Als de professional vertrouwen in de jeugd- en gezinscoach heeft, zal deze makkelijker en sneller naar hem of haar verwijzen.

Op veel vindplaatsen vindt van nature dienstverlening plaats, zoals de basisdienstverlening van huisartsen, jeugdgezondheidszorg en onderwijs. De professionals die deze voorzieningen bieden, geven ook antwoord op informatie en adviesvragen. Is begeleiding nodig vanuit de eerste lijn, dan wordt de casus meegenomen in de proeftuin. Dat kan door dezelfde professional gebeuren als deze in de proeftuin participeert. Is dat niet het geval, dan wordt de casus overgedragen aan een collega die wel jeugd- en gezinscoach is.

Tijdens het eerste contact, komen de volgende vragen aan de orde:

- Wat is de vraag van de jeugdige/ouder/opvoeder?
- Is er iets nodig?
- Zo ja, wat is er nodig?
 - Informatie en advies
 - Hulp

Het eerste contact heeft twee mogelijke uitkomsten:

- Het betreft een vraag die op de vindplaats beantwoord kan worden (informatie en advies).
- Er is hulp nodig en de jeugd- en gezinscoach maakt een eerste afspraak.

5.2.2 De eerste afspraak

De jeugd- en gezinscoach maakt bij voorkeur een afspraak voor een huisbezoek. Voordeel van een gesprek thuis is dat gelijk het hele gezin betrokken kan worden. Het is echter aan de professional om te bepalen of een huisbezoek ook mogelijk is. Uit onderzoek en ervaring blijkt bijvoorbeeld dat de doelgroep jeugdigen privacy erg belangrijk vindt. Het eerste contact is vaak al een enorme stap en het winnen van vertrouwen is belangrijk. De eerste contacten met deze doelgroep zullen dan ook eerder plaatsvinden op de vindplaats.

Om de vraag of het probleem goed in beeld te brengen, kan de professional gebruik maken van het gezinsplan. Zie bijlage 2. Samen wordt de problematiek in beeld gebracht, maar vooral ook gekeken naar de mogelijkheden. Inzet op eigen kracht en het activeren van het netwerk vormen hierin belangrijke onderdelen. De vraag van het gezin of de jeugdige staat centraal en zij formuleert zelf de doelen waaraan zij wil werken. Het is van belang dat de jeugdige/het gezin vertrouwen krijgt in de jeugd- en gezinscoach en aan het werk gaat met (aanvankelijk soms kleine) haalbare doelen.

Belangrijke taken van de jeugd- en gezinscoach in deze fase zijn:

- In beeld brengen wat de vragen en de mogelijkheden van de jeugdige of het gezin zijn (vraaggericht)
- In beeld brengen wat de jeugdige of het gezin wil bereiken
- Bepalen van de ernst en zwaarte van de problematiek (voor zover mogelijk)
- Inschatting van de veiligheid van het kind (indien nodig)

Wrap-around care

Deze aanpak is gebaseerd op het wraparound care-model. Die aanpak is erop gericht gezinnen met begeleiding van de jeugd- en gezinscoach in staat te stellen de eigen problemen op te lossen of hanteerbaar te maken. Het faciliteert hulpverleners waar het gaat om de flexibele en tijdige inzet van verschillende soorten hulp. De inzet is gebaseerd op de vraag van het gezin en gaat samen met een wijze van besluitvorming, waarin het gezin zelf de regie voert over de hulp.

Cultuuromslag

De professionals die werken op de vindplaatsen in de wijk zijn in feite participant in de proeftuin. Zij zetten met elkaar de samenwerkingscultuur in de wijk neer. De jeugd- en gezinscoaches lichten de professionals op de vindplaatsen in over de doelstelling van de proeftuin en er wordt geïnvesteerd in een goede samenwerkingsrelatie en een gemeenschappelijke attitude. De boodschap die de jeugd- en gezinscoaches op de vindplaatsen uitdragen is dat alle problemen van gezinnen onder de verantwoordelijkheid vallen van de wijk.

Iedereen wordt uitgedaagd om over de grenzen van zijn eigen domein te kijken en andere domeinen te bevragen en te betrekken om samen te werken in het belang van het kind. Vragen durven stellen over de veiligheid van het kind en durven benoemen wat je ziet hoort daarbij. De jeugd- en gezinscoaches kunnen ook binnen hun eigen organisatie een rol spelen in de cultuuromslag die iedereen moet gaan maken.

5.2.3 Toewijzing: beslissen over begeleiding en hulp

Als het plan is ingevuld, dan heeft de jeugd- en gezinscoach goed in beeld wat de doelen zijn waar het gezin of de jeugdige aan wil werken. De jeugdige/het gezin en de coach besluiten samen welke hulp ingezet gaat worden zodat de jeugdige/het gezin de gestelde doelen kan gaan realiseren. Na het eerste huisbezoek gaat de jeugdige/het gezin aan het werk met het plan, ondersteund door de coach.

Vragen die een jeugd- en gezinscoach zich bij het beslissen over hulp en zorg in ieder geval stelt, zijn:

- Is de veiligheid van het kind geborgd?
- Wat kunnen ouders/de jeugdige zelf?
- Wat gaat er al goed?
- Welke begeleiding of hulp is er nodig?
- Wanneer is het goed genoeg?
- Is er diagnostiek nodig?
- Is er consultatie/advies van een specialist nodig?
- Wie gaat de benodigde begeleiding bieden?

Als bovenstaande vragen beantwoord zijn, kan de jeugd- en gezinscoach aan de slag met de begeleiding van het gezin/de jeugdige, het zelf bieden van de hulp of het organiseren van de hulp die de coach niet zelf kan bieden.

Als de jeugd- en gezinscoach het wenst, kan hij/zij het gezinsplan eerst bespreken met de teamcoach en bovenstaande vragen samen bespreken. De eerste maanden van de proeftuin wordt iedere casus waarbij 2elijns hulp overwogen wordt besproken in het gebiedsteam.

5.2.4 Begeleiding van de jeugdige/het gezin

De jeugd- en gezinscoach begeleidt de jeugdige/het gezin bij het uitvoeren van het plan. De kern van de begeleiding bestaat onder andere uit:

- contact leggen met de jeugdige/het gezin
- begeleiden van de jeugdige/het gezin bij het opstellen van het plan
- de jeugdige/het gezin begeleiden bij het inschakelen van het eigen netwerk
- ondersteunen van de jeugdige/het gezin bij de uitvoering van de afgesproken activiteiten en interventies
- de jeugdige/het gezin stimuleren om de regie over de hulp in handen te nemen en te houden
- communicatie met de jeugdige/het gezin en andere zorgverleners
- de jeugdige/het gezin tussentijds evalueren en bijstellen van het gezinsplan
- de jeugdige/het gezin helpen met inschakelen van meer gespecialiseerde zorg als dat nodig is
- de jeugdige/het gezin de hulp evalueren en afronden

5.2.5 Afronding van de begeleiding

Wanneer de doelen in voldoende mate gerealiseerd zijn, bekijkt de jeugd- en gezinscoach samen met de jeugdige/het gezin of de begeleiding afgerond kan worden. Criteria bij deze inschatting zijn:

- de zelfredzaamheid van de jeugdige/het gezin
- de veiligheid van kinderen
- de aanwezigheid van hulplijnen en een sociaal netwerk
- de mate van tevredenheid van de jeugdige/het gezin met de behaalde doelen

Aan het besluit om de begeleiding af te ronden gaat altijd een evaluatiemoment vooraf. Over de nazorg en monitoring worden bij de afronding afspraken gemaakt. Monitoring kan bijvoorbeeld via bestaande zorgstructuren zoals de JGZ.

5.3 Kaders

In de stappen in het werkproces kan de jeugd- en gezinscoach diverse instrumenten, werkwijzen en methodieken inzetten. We willen de instrumenten en methodieken van tevoren niet allemaal

vastleggen. Iedere jeugd- en gezinscoach zal zijn eigen expertise en werkwijze meenemen. We willen juist in de proeftuin gaan ontdekken wat goed en wat minder goed werkt.

We moeten op bepaalde gebieden wel afspraken maken. Enerzijds vanuit een gemeenschappelijk doel van het gebiedsteam, anderzijds omdat het om elementen gaat die we specifiek in deze proeftuin willen toetsen. Achtereenvolgens bespreken we het gezinsplan, het onderwerp veiligheid en de aanmelding tot de ambulante jeugdhulp.

5.3.1 Het gezinsplan

Het gezin is in alle gevallen het vertrekpunt. Na de informatie- en adviesfase en waar sprake is van enkelvoudige of meervoudige problematiek, ligt de kern van het werkproces in het werken met het gezinsplan. Het gezin of de jeugdige voert zelf de regie over dit plan en stelt hierin zelf zijn/haar doelen. Het gezinsplan is te vinden in bijlage 2.

De zelfredzaamheidsmatrix voor de jeugd is een instrument dat ingezet kan worden bij het gezinsplan om de zelfredzaamheid van een volwassene met een opvoedtaak in beeld te brengen. Zonder het supplement voor de jeugd, kan de zelfredzaamheidsmatrix gebruikt worden voor jeugdigen in de leeftijd van 18 tot en met 23 jaar zonder opvoedtaak.

5.3.2 Veiligheid

Elk kind heeft recht op te groeien en zich gezond en evenwichtig te ontwikkelen in een veilige leefomgeving. Aan de veiligheid van het kind mogen geen concessies worden gedaan. In het continuüm veiligheid - onveiligheid heeft de professional een essentiële en complexe taak om met ouders en andere professionals de rechten van het kind te bewaken. Wettelijk is dit deels verankerd in de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Jeugd- en gezinscoaches moeten zowel voldoende toegerust zijn als zich voldoende ondersteund weten bij het daadwerkelijk kunnen handelen. Specialistische kennis en bekwaamheid op het terrein van (on)veiligheid moet daarom makkelijk voor hen beschikbaar zijn om zelf adequaat en op eigen kracht te kunnen handelen.

Alle partners binnen de proeftuin die werken met jeugd hebben een visie, protocollen, werkprocessen en deskundigheidsbevordering gericht op het veilig kunnen opgroeien van kinderen. De mate waarin zij (wettelijke) verantwoordelijkheden hebben en met welke doelgroep zij primair werken verschilt. Alle partners hebben de verplichting te werken met de genoemde meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

Het gebiedsteam jeugd zal met allerlei vragen van ouders te maken krijgen: van informatief tot behoefte aan lichte ondersteuning tot zorgelijk situaties. De eerste insteek is zoveel mogelijk aan te sluiten bij de vraag van ouders en wat ze daar zelf in op kunnen lossen. Indien de jeugd- en gezinscoaches géén risicovolle signalen waarnemen (horen, ruiken, zien, voelen) beperken zij zich tot de vraag van ouders. Er worden geen gerichte veiligheidsvragen gesteld anders dan die bij de professionele autonomie van de professional passen.

Wanneer moet de jeugd- en gezinscoach wel door gaan vragen?

Criteria zijn:

- er zijn of blijven meerdere zorgsignalen van anderen
- eigen professionele waarneming
- er zijn waarneembaar meer en ernstiger signalen dan sec de hulpvraag van de ouders zelf
- er speelt problematiek op het terrein van verslaving, LVB, huiselijk geweld, financiën en psychiatrie (risicofactoren m.b.t. kindermishandeling)
- de professional krijgt geen toegang in het gezin en ouders weigeren medewerking

Dan verder volgens het stappenplan (gebaseerd op de meldcode).

Stappenplan

Dit stappenplan is gebaseerd op het basismodel meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

STAP 1: *In kaart brengen van signalen*: inventariseren welke signalen mogelijk duiden op onveiligheid (zorgen), maar ook welke signalen daartegen over staan (Wat gaat goed?). Feiten en meningen uit elkaar houden. Bronnen onderzoeken en vermelden.

STAP 2: *Collegiale consultatie*: intern bespreken met collega of casuïstiekbespreking of consultatief overleg met specialist.

STAP 3: *Gesprek met de cliënt*. Met ouders de zorgsignalen bespreken. Indien mogelijk kind spreken. In principe hoort een professional een dergelijk gesprek te kunnen voeren. Redenen om dat niet te doen zijn met name: veiligheid van kind, van de professional zelf of van een ander. Of groot risico verbrekking relatie met de cliënt als gevolg van een gesprek. Bij complexe problematiek (seksueel misbruik, eergerelateerd geweld, meisjesbesnijdenis) kunnen er ook redenen zijn om het gesprek niet, of niet alleen aan te gaan. Bureau Jeugdzorg is bij elke stap (consultatief) beschikbaar en zeker vanaf stap 3.

STAP 4: *Weging van de signalen van onveiligheid*: Wegen van alle beschikbare informatie.

STAP 5: *Hulp organiseren of opschalen?* Kan de jeugd- en gezinscoach zelf nog verder? Of moet er opgeschaald worden?

Ondersteuning Bureau Jeugdzorg

Bureau Jeugdzorg biedt ondersteuning aan het gebiedsteam rondom veiligheid. De manier waarop dit exact vormgegeven gaat worden, is mede afhankelijk van de kennis en vaardigheden die de jeugd- en gezinscoaches al in huis hebben. Bureau Jeugdzorg werkt dit samen met de teamcoaches van de gebiedsteams uit.

Instrument om veiligheid van het kind in te schatten

Als instrument om de veiligheid van het kind in te schatten, kan het gebiedsteam gebruik maken van de CFRA (California Family Risk Assessment).

5.3.3 Aanmelding ambulante jeugdhulp

Op 1 juni 2013 is in de regio Arnhem vanuit het project 'drempelloze toegang van de ambulante jeugdhulp' een nieuwe werkwijze van start gegaan. Deze werkwijze maakt het mogelijk om zonder indicatie naar tweedelijns ambulante jeugdhulp te verwijzen. Het gaat om vormen van jeugdhulp die door de provincie bekostigd worden. Organisaties die deze hulp leveren in Arnhem zijn Pactum, Lindenhout en het Leger des Heils. Voorheen was hier een indicatie van Bureau Jeugdzorg voor nodig.

Wat betekent dit voor het gebiedsteam?

De doelstelling van het gebiedsteam is dat we de hulp die nodig is zoveel mogelijk binnen het gebiedsteam bieden. Daarmee willen we de verwijzingen naar de tweede lijn terugdringen. In de gevallen waarin verwijzing wel echt nodig is, kunnen we dat doen zonder indicatie met hulp van het aanmeldformulier.

De mogelijkheid voor verwijzing zonder indicatie geldt voor professionals van de kernpartners die per gemeente samenwerken in het Centrum voor Jeugd en Gezin. Omdat in de proeftuin ook partners actief zijn als jeugd- en gezinscoach die geen kernpartner zijn van het CJG, wordt met de projectleider afstemming gezocht zodat ook zij de bevoegdheid krijgen om te verwijzen zonder indicatie.

Aanmeldformulier

Voor de verwijzing naar de tweedelijns jeugdhulp is een aanmeldformulier 'Ambulante jeugdhulp zonder indicatie' ontwikkeld. Dit formulier wordt samen met de ouders of de jeugdige ingevuld en ondertekend. Het aanmeldformulier is opgenomen in bijlage 3.

Zelfredzaamheidsmatrix

Bij het invullen van de verwijzing zonder indicatie is het verplicht om de zelfredzaamheidsmatrix in te vullen. Reden hiervoor is dat eerst gekeken wordt naar de zelfredzaamheid van de ouder(s) en/of de jeugdige. Het streven is zoveel mogelijk binnen het gezin en de omgeving op te lossen. De ZRM biedt een beeld in hoeverre dit mogelijk is. Mede op basis hiervan wordt bekeken of verwijzing naar de tweede lijn echt nodig is.

5.4 Monitoring, registratie, dossiervorming en evaluatie

De proeftuin heeft doelstellingen op drie vlakken:

- ervaring opdoen met de nieuwe organisatie van de jeugdhulp
- ervaring opdoen met de hulp aan gezinnen (casussen)
- transformatie van de jeugdzorg: 97% van de vragen in het gezin/de wijk oplossen, 10% minder doorverwijzingen naar gespecialiseerde jeugdhulp en 10% minder beroep op 2e lijns ambulante zorg en zware intramurale zorg

Vanaf de start van de proeftuin, worden de activiteiten en de doelstellingen in de proeftuin gemonitord. Dit doen we op verschillende manieren.

Het werkproces

Het werkproces van het gebiedsteam wordt gemonitord via het Cliënt Volg Systeem. In iedere stap van het werkproces, registreert de jeugd- en gezinscoach een aantal data. Deze gegevens bieden inzicht in de resultaten van het gebiedsteam. Een schematische weergave van de gevraagde data en monitoring van het werkproces is te vinden in bijlage 4.

De jeugd- en gezinscoach houdt samen met de teamcoach aan het einde van een traject een evaluatie over het proces. Tussentijds kan het proces geëvalueerd worden tijdens de maandelijkse bijeenkomsten met de jeugd- en gezinscoaches. Dit is een vorm van intervisie.

Evaluatie met de klant

Bij de afronding van de begeleiding vindt een inhoudelijke evaluatie met de klant plaats. Hierbij wordt gekeken naar de mate van tevredenheid, de mate waarin de doelen zijn behaald en wat voor dit gezin/de jeugdige geholpen heeft. De evaluatie is opgenomen in het gezinsplan.

Ervaringen

Naast de gegevens over het werkproces en de evaluatie met de klant, willen we de ervaringen in de proeftuin over de volle breedte in beeld brengen. Dit in het licht van de transformatie en de doelen en vragen die we onszelf stellen in de proeftuin. Te denken valt dan aan de ontwikkeling van de verschillende functies, de samenwerking (binnen en buiten het team), wat wel en niet werkt etc. Dit doen we door kwalitatief onderzoek uit te voeren onder leiding van de afdeling Onderzoek en Statistiek van de gemeente Arnhem.

Voor het verzamelen van de informatie maken we gebruik van verschillende bronnen:

- De jeugd- en gezinscoaches
- De specialisten
- De teamcoaches
- De cliënten (is al onderdeel van het werkproces)

Samen met de afdeling Onderzoek & Statistiek wordt de invulling en organisatie van het kwalitatief onderzoek verder uitgewerkt.

Registratie en dossiervorming

In de registratie en dossiervorming maakt de jeugd- en gezinscoach gebruik van het Cliënt Volg Systeem (CVS) van VGGM. Het gezinsplan wordt door de ouders/opvoeders of de jeugdige zelf geschreven en blijft ook bij het gezin/de jeugdige thuis en wordt hier beheerd.

6. Het gebiedsteam in de proeftuinwijken

6.1 Wijkprofielen

Het gebiedsteam dat ingezet wordt in een bepaald gebied of een wijk moet goed afgestemd worden op de behoeften van de wijk. Dat geldt dus ook voor de wijken in de proeftuin: Klarendal/St. Marten en Schuytgraaf. Daarom is het van belang om zicht te krijgen op hoe deze wijken eruit zien, wie er wonen en welke problematiek er heerst. Er zijn op dit moment nog geen gegevens beschikbaar over het gebruik van de jeugdzorg per gebied. Deze gegevens worden in augustus verwacht.

Klarendal

De wijk Klarendal heeft ruim 7.000 inwoners. Bijna 65% van de inwoners is Nederlands. Ruim 10% is westers allochtoon en bijna 25% van de wijkbewoners is niet-westers allochtoon. Van het aantal huishoudens in de wijk bestaat bijna 14% uit een gezin met kinderen en bijna 9% uit een eenoudergezin. 9.4% van de bewoners leeft van een bijstandsuitkering en 8.9% is werkzoekend.

St. Marten

De wijk St. Marten/Sonsbeek Zuid heeft bijna 4.500 inwoners. Van de inwoners is 77% van Nederlandse afkomst. Bijna 12% is westers allochtoon en ruim 11% van de wijkbewoners is niet-westers allochtoon. Van het aantal huishoudens in de wijk bestaat bijna 12.6% uit een gezin met kinderen en 3.3% uit een eenoudergezin. 3.2% van de bewoners leeft van een bijstandsuitkering en 5% is werkzoekend.

Schuytgraaf

De wijk Schuytgraaf heeft ruim 8.300 inwoners. Van de inwoners is 77% van Nederlandse afkomst. 9.5% is westers allochtoon en 13.5% van de wijkbewoners is niet-westers allochtoon. Van het aantal huishoudens in de wijk bestaat bijna de helft uit een gezin met kinderen en 7.6% uit een eenoudergezin. 1.5% van de bewoners leeft van een bijstandsuitkering en 3.8% is werkzoekend.

Deze cijfers zijn afkomstig uit het wijkprofielenboek van de gemeente Arnhem uit 2012.

Aantallen kinderen

Leeftijdsgroep	Klarendal	St. Marten/ Sonsbeek Zuid	Schuytgraaf
0-4 jaar	293	279	926
4-12 jaar	499	269	1.527
12-18 jaar	338	111	572
18-23 jaar	653	495	302

6.2 Vindplaatsen in de wijken

In de gebiedsteams gaan we vindplaatsgericht werken. Dat betekent dat de jeugd- en gezinscoaches aanwezig zijn op de plekken waar ouders, kinderen en jeugdigen komen. Voor de proeftuin hebben we de vindplaatsen in Klarendal/St. Marten en Schuytgraaf in beeld gebracht.

Vindplaatsen Klarendal/Sint Marten

Doelgroep	Vindplaats	Organisatie
-9 maanden, 0-4 jaar	Consultatiebureau Klarendalseweg	STMG
	Peuterspeelzaal Klarendal	Rijnstad
	Peuterspeelzaal De Hommel	Rijnstad
	Peuterspeelzaal Jacobijntje	SPA
	Kinderopvang de Linde	SKAR
	Kinderopvang Beestenboel	SKAR
	Speelmorgens	Rijnstad
4-23 jaar	Kinderwerk Klarendal	Rijnstad
	Kinderwerk St. Marten	Rijnstad
	Kinderopvang 4-12 jaar Buitenschoolse opvang: Droomeiland, Vulkaaneiland, Schateiland	SKAR
	Bouwspeelplaats de Leuke Linde	
	Jongeren centrum de Mix	Rijnstad
	BS Ibn-i Sina	SIMON
	BS Kunstrijk	Delta
	Jan Ligthartschool	Stichting de Basis
	BS De Wijzer	Delta
	-9 maanden - 23 jaar	Huisartsenpraktijk Klarendal

Vindplaatsen Schuytgraaf

Doelgroep	Vindplaats	Organisatie
-9 maanden, 0-4 jaar	Verloskundigenpraktijk PUUR (spreekuur in Schuytgraaf)	
	Consultatiebureau (Ginnekenstraat 10)	STMG
	Kinderdagverblijf De Wigwam (MFC de Salamander)	SKAR
	Peuterspeelzaal De Schatkist (MFC de Salamander)	SPA
	Kinderdagverblijf De Kleine Wereld (MFC Het Kwintet)	SKAR
	Peuterspeelzaal De Stampertjes (MFC Het Kwintet)	SPA
4-23 jaar	BS de Arabesk (MFC de Salamander)	Delta
	BS de Schatgraaf (MFC de Salamander)	Stichting de Basis
	BS Confetti (MFC Het Kwintet)	Stichting Fluvius
	BS Het Jong Leren (MFC Het Kwintet)	
	BS De Gazelle (MFC Het Kwintet)	Delta
	BSO Parade (MFC Het Kwintet)	SKAR
	BSO Villa Fantasia	SKAR
	BSO De Herberg	Gastouder
	BSO De Toverburcht (MFC de Salamander)	SKAR
	Jongerenwerk The Mall	Rijnstad
-9 maanden - 23 jaar	Sportbedrijf (MFC de Salamander)	Gemeente Arnhem
	Gezondheidscentrum Schuytgraaf	Arts en Zorg
	Moeder- en kindhuis	Pluryn

6.3 Samenstelling gebiedsteams en specialistenteam

Binnen het projectteam is uitvoerig gesproken over de concrete invulling van de twee gebiedsteams voor de proeftuin en het specialistenteam.

Het is erg lastig op voorhand te bepalen wat er precies aan inzet en capaciteit nodig is. Dat is eigenlijk een vraag die we pas op basis van ervaringen goed kunnen beantwoorden. Daarnaast heeft de ene organisatie meer ruimte om capaciteit vrij te maken dan een ander.

Uitgangspunt is in ieder geval dat we een breed gebiedsteam samen willen stellen waarin verschillende disciplines vertegenwoordigd zijn. Besloten is om in de proeftuin van start te gaan met de nu beschikbare capaciteit en inzet die partnerorganisaties kunnen leveren. Dit leidt tot de volgende teams:

Gebiedsteam Klarendal/St. Marten	
Teamcoach: Daphne Vrijkotte	
Organisatie	Achtergrond jeugd- en gezinscoach
Pactum	Ambulant hulpverlener
MEE	Maatschappelijk werker met specialisatie pedagogiek
Lindenhout	Ambulant hulpverlener
Rijnstad	CJG adviseur
STMG	Jeugdverpleegkundige
STMG	Medewerker PGO
VGGM	Jeugdverpleegkundige
Pro Persona	Sociaal psychiatrisch verpleegkundige
Bureau Jeugdzorg	
	Jeugdbeschermer; beschikbaar voor veiligheidsvragen

Gebiedsteam Schuytgraaf	
Teamcoach: Harke Hiddink	
Organisatie	Achtergrond jeugd- en gezinscoach
Pactum	Ambulant hulpverlener
MEE	Maatschappelijk werker met specialisatie pedagogiek
Lindenhout	Ambulant hulpverlener
Rijnstad	CJG adviseur
Driestroom	Pedagogisch ambulant begeleider
STMG	Jeugdverpleegkundige
STMG	Medewerker PGO
VGGM	Jeugdverpleegkundige
VGGM	Jeugdverpleegkundige
Pro Persona	Sociaal psychiatrisch verpleegkundige
Bureau Jeugdzorg	
	Jeugdbeschermer; beschikbaar voor veiligheidsvragen

Specialistenteam	
Organisatie	Specialist
Pactum	Gedragwetenschapper
Bureau Jeugdzorg	Gedragsdeskundige
Bureau Jeugdzorg	GZ psycholoog
MEE	Gedragskundige
Lindenhout	Gedragwetenschapper
Driestroom	Gedragskundige (IVG jeugdigen)

IrisZorg	Basispsycholoog
STMG	Jeugdarts Schuytgraaf
STMG	Jeugdarts Schuytgraaf
STMG	Jeugdarts Klarendal
VGGM	Jeugdarts 4-19 jaar
VGGM	Jeugdarts 4-19 jaar Schuytgraaf
VGGM	Jeugdarts 4-19 jaar Klarendal
Pro Persona	GZ psycholoog

Opdracht voor de eerste fase tot 1 april is om te onderzoeken of deze samenstelling en capaciteit voldoet.

7. Overige zaken

7.1 Faciliteiten

De jeugd- en gezinscoaches zullen de beschikking moeten hebben over een mobiele telefoon en een laptop. We proberen zoveel mogelijk apparatuur vanuit de eigen organisatie in te zetten. Een inventarisatie zal plaatsvinden om te kijken wat er extra nodig is.

Daarnaast is er in beide gebieden een ruimte nodig waar de gebiedsteams bij elkaar kunnen komen. Tot slot moet er een plek gevonden worden om dossiers te bewaren. Mogelijk kan dit ook in de eigen moederorganisatie van de jeugd- en gezinscoach.

7.2 Communicatie

Er is een communicatieplan opgesteld voor de communicatie rond de proeftuin. Dit plan is te vinden in bijlage 5.

7.3 Aandachtspunten en risico's

- Een belangrijk aandachtspunt is de verbinding tussen het gebiedsteam jeugd en het gebiedsteam volwassenen. Zij zullen nauw op elkaar aan moeten sluiten. Besloten is dat in Klarendal/St. Marten of Schuytgraaf ook een proeftuin plaats zal vinden met de gebiedsteams volwassenen. Dit biedt de mogelijkheid om in één gebied de samenwerking al te gaan vormgeven en uitzoeken.
- Het niveau van kennis en ervaring van de jeugd- en gezinscoaches zal verschillen. Zo heeft een jeugdverpleegkundige veel ervaring met het beantwoorden van vragen over opvoeden en opgroeien maar weinig ervaring met het bieden van ambulante hulp terwijl dat voor een ambulante hulpverlener net tegenovergesteld is. Het is de vraag of de mensen die nu ingezet worden in de proeftuin ook hun gevraagde rol waar kunnen maken en hoe we omgaan met deze verschillen in kennis en ervaring.
- Er wordt veel gevraagd van de jeugd- en gezinscoach. Het risico bestaat dat het een schaap met vijf poten wordt.
- De specialisten zijn makkelijk benaderbaar voor de jeugd- en gezinscoaches. Het risico bestaat dat toch te snel en te veel specialistische hulp wordt ingezet. Het is belangrijk om aandacht te blijven focussen op ontzorgen en normaliseren.
- De aansluiting met de zorgstructuren in het onderwijs is een belangrijk aandachtspunt. Hier moet een goede samenwerking ontwikkeld worden.
- We streven naar één vast gezicht en aanspreekpunt op een vindplaats. In de praktijk is er nu echter al sprake van dat meerdere partnerorganisaties actief zijn op een vindplaats. Een voorbeeld is een verpleegkundige vanuit de JGZ en een schoolmaatschappelijk werker die beide actief zijn op één school. Het is niet de bedoeling dat er met een jeugd- en gezinscoach nog een schakel bij komt. In de proeftuin zal dit lastig te realiseren zijn omdat we niet tornen aan bestaande structuren. Wel kunnen we in de proeftuin gaan ontdekken hoe het beste samengewerkt kan worden.

BIJLAGEN

1. Voorstel trainingsprogramma
2. Gezinsplan
3. Aanmeldformulier ambulante hulpverlening zonder indicatie
4. Monitoring werkproces
5. Communicatieplan

Bijlage 1 Voorstel trainingsprogramma

Training van de jeugd- en gezinscoach en het specialistenteam

De jeugd- en gezinscoaches gaan generalistisch werken en worden de steun en toeverlaat (informatie, advies en hulp) van elke jeugdige en ouder in het werkgebied. Onafhankelijk van de herkomst, de discipline en de ervaring van de jeugd- en gezinscoach zal hij/zij in een team generalisten samenwerken. Het uitgangspunt is één gezin één plan, waarbij het gezinssysteem en het netwerk van de cliënt belangrijke hulpbronnen zijn. Om deze ontwikkeling aan te jagen en vorm te geven worden alle jeugd- en gezinscoaches gezamenlijk getraind.

De training dient er in de basis toe dat teamleden elkaar leren kennen, elkaar vertrouwen en een gemeenschappelijke basishouding ontwikkelen waarin het vragen om, en delen van expertise centraal staat. Daarnaast is het van belang dat de teamleden leren een gemeenschappelijke taal te spreken en te werken vanuit eenzelfde basishouding. De inzet van de jeugd- en gezinscoaches zal gericht zijn op preventie, normaliseren van hulpvragen en het werken met eigen kracht van de cliënt en zijn netwerk. De methodieken oplossingsgericht werken en systeemgericht werken sluiten goed aan bij de doelen die zijn beschreven in het plan van aanpak.

We stellen voor om twee teamleden van verschillende organisaties aan elkaar te koppelen als eerste vraagbaak en vervanger tijdens vakanties.

'Training Gedachtegoed en Praktische zaken'

(waarvoor 1 dag nodig is vóór de proeftuin van start gaat)

In de aanloop naar de start van de proeftuin organiseren we een bijeenkomst waarin aandacht is voor het gedachtegoed achter de proeftuin, kennismaking tussen het specialistenteam en de jeugd- en gezinscoaches, met daarna de praktische invulling van het werken. Dit hoort niet in de training, maar is wel een onderdeel van een soort inwerkprogramma.

In het eerste deel van de dag wordt aandacht besteed aan het gedachtegoed achter de proeftuin en de kennismaking met de teamleden. De rol van de jeugd- en gezinscoaches en de rol van het specialistenteam en de manier waarop er wordt samen gewerkt zal in dat deel van de dag aan bod komen.

Bij het tweede gedeelte van de dag zal het specialistenteam niet aanwezig zijn, omdat de inhoud van het middagprogramma niet hun takenpakket betreft. Het gaat deze middag om:

- Hoe wordt de taakverdeling?
- Wie gaat naar welke vindplaats?
- Hoe vindt casuïstiekbespreking plaats?
- Wanneer is er overleg?
- Wat wordt de uitvalsbasis, gezamenlijke werk/vergader gelegenheid?
- Wordt er gewerkt met laptops, telefoons?
- Hoe registreer je je contacten, wat registreer je, waar laat je je persoonlijke aantekeningen?

Wat moet de jeugd- en gezinscoach minimaal kunnen voor de proeftuin van start gaat:

- Basisvaardigheden methodiek oplossingsgericht werken
- Basisvaardigheden methodiek systeem gericht werken
- Basisvaardigheden inschatting veiligheid kind
- Basisvaardigheden werken met 0e lijn/ eigen kracht.

We gaan er in de proeftuin vanuit dat deze basisvaardigheden aanwezig zijn bij de medewerkers die organisaties leveren aan de proeftuin.

Inhoudelijke training

(waarvoor 1 dag nodig is vóór de proeftuin van start gaat)

Kennismaking, één gezin één plan, uitgangspunten van methodiek oplossingsgericht werken, systeemgericht werken, eigen kracht en inschatting veiligheid kind. Uitgangspunt is steeds dat medewerkers over de kennis en vaardigheden beschikken. De focus in de training zal steeds gericht zijn op het doel van de proeftuin; wat betekent de inzet van de proeftuin voor je handelswijze. Als kapstok voor de scholing kan het gezinsplan en de registratie genomen worden. Aan de hand van casuïstiek komen de gekozen methodieken aan bod. Aan het einde van de dag wordt het zelfassessment format ingevuld. Deze zal mede bepalend zijn voor de invulling van de scholing dagdelen na de start van de proeftuin.

Zelfassessment

Elke jeugd- en gezinscoach doet een vorm van (zelf-)assessment om te bepalen in hoeverre een individueel ontwikkelingsplan nodig is voor de volgende competenties:

- pedagogische hulp bieden
- inschakelen van een collega-coach of een specialist als de problematiek daarom vraagt
- verwijzen naar intensievere en langdurigere hulp
- afstemming vinden met zorgstructuren in de wijk en het onderwijs
- vraaggericht werken
- signalen waarnemen en interpreteren
- vragen verhelderen, doorvragen en adviseren (informatie- en adviesvaardigheden)
- op de handen zitten en de betrokkene zelf het werk laten doen
- systemisch werken
- buiten de kaders denken en handelen
- zichzelf kwetsbaar opstellen
- sectoroverstijgend denken
- los kunnen komen van de eigen expertise en de eigen organisatie
- multimethodisch werken met - waar mogelijk - effectieve interventies

De training voorziet in een behoefte van de deelnemers en zal ruimte moeten bieden aan inbreng van behoefte van de deelnemers, het uitwisselen van ervaringen, onzekerheden en vragen. Daarnaast is er behoefte aan concrete hulpmiddelen zoals een goede sociale kaart van de wijk, en bijvoorbeeld een boekje met 1001 oplossingsgerichte vragen.

Omdat het op deze scholingsdag om de omslag in denken naar het gedachtegoed van de proeftuin gaat wordt gewerkt met een bureau dat bekend is met dit nieuwe denken en de kanteling van de jeugdzorg goed kan omzetten naar de alledaagse praktijk.

Vervoltraining

De eerste periode komt het team een keer per week een dagdeel bij elkaar voor vervoltraining waarin onderwerpen aan de orde komen zoals teambuilding, oplossingsgericht werken, werken vanuit eigen kracht van cliënt en netwerk en inschatten van veiligheid. De invulling van deze scholingsmomenten worden bepaald door de uitkomst van de zelfassessment die de betrokken jeugd- en gezinscoaches op de inhoudelijke trainingsdag hebben ingevuld. Daarnaast zijn de ervaringen die in de proeftuin worden opgedaan een leidraad. De verwachting en het streven is dat scholingsmomenten steeds minder frequent zullen worden ingepland.

Tijdens de vervoltraining zal zo mogelijk gebruik gemaakt worden van de expertise die binnen betrokken organisaties aanwezig is, de inventarisatie van het aanbod daarvan is reeds gemaakt.

Casuïstiekbespreking vormt een vast onderdeel van de werkzaamheden van de jeugd- en gezinscoaches. De specialisten uit het specialistenteam zullen per toerbeurt aansluiten om de binding met de proeftuin te borgen en de uitwisseling van kennis een impuls te geven.

Dagelijkse terugkoppeling:

In de eerste weken van de proeftuin hebben de teamleden de mogelijkheid dagelijks op een vast moment bij elkaar te komen voor teambuilding, het uitwisselen van ervaringen en aandacht voor het proces; welke zaken heb je binnen gekregen, wat heb je ermee gedaan en wat waren je afwegingen daarbij. Aandacht voor het uitwisselen van praktijk ervaringen op cliënt niveau, samenwerking op niveau team en niveau andere organisaties.

Bijlage 2 Gezinsplan

Gezinsplan Gebiedsteam Jeugd

Startdatum:

Gegevens Gezin

	Vader	Moeder	Kind1	Kind2	Kind3
Naam					
Geboortedatum					
Adres					
Telefoon					
E-mail					
Bron van inkomsten					
Woonsituatie					
School/werk/dagbesteding + adres					

Gezinssituatie

Korte schets van de situatie van uw gezin	

Wat gaat goed in uw gezin? (Wat zijn de krachten in uw gezin)	Waar maakt u (ouders en kinderen) zich zorgen over? En waar maken anderen (familie, school, huisarts, etc.) zich zorgen over?	Wat is er nodig zodat uw zorgen verminderen en het weer beter gaat?	Wat hebben jullie zelf al gedaan? Wat heeft gewerkt?

Veiligheid

In dit gezinsplan wordt gewerkt met schaalvragen. Daarop kan u een duiding geven van hoe u de huidige situatie beoordeelt ten opzichte van hoe uw gewenste situatie is op een schaal van 0 tot 10. Het cijfer 0 geeft aan dat het helemaal nooit zo gaat als je wenst, 10 staat voor de gewenste situatie. Hoe schat u de veiligheid van uw kind, op fysiek, sociaal of emotioneel gebied in op een schaal van 0-10?

0 10

Zeer onveilig Helemaal veilig

Uw netwerk: wie kunnen u helpen om de zorgen aan te pakken?

Welke mensen zijn in uw omgeving belangrijk voor uw gezin?	
Wie mogen er meedenken met u en uw gezin?	
Is er iemand die u een volgende keer bij het gesprek er bij zou willen halen?	
Wat kunnen anderen doen en wie zijn dat?	

Betrokken hulpverleners

Welke hulpverleners of instellingen zijn op dit moment bij uw gezin betrokken?

Naam	Instelling	Wanneer bereikbaar	Telefoon	Mailadres

Wie is de jeugd- en gezinscoach?	
Afspraken over afstemming	

Afsprakenlijst

NR	Wat is uw doel, wat wilt u bereiken?	Hoe wilt u dat bereiken?	Wie kan daarbij helpen?	Doel bereikt+ einddatum	Wat heeft er voor gezorgd dat dit doel is bereikt?
1					
2					
3					
4					

Rapportage

Datum	Actie (huisbezoek, telefonisch consult, overleg hulpverlening onderling en de acties die daaruit voortkomen)	Beschrijving van actie en proces	Evaluatiemomenten Zijn plannen/inzet gewijzigd

Eindevaluatie van het hulpverleningsproces

	Vragen	Cijfer op een schaal van 0-10	Toelichting
1	Ik ben tevreden over de hulp die ik gekregen heb		
2	Ik ben tevreden over het contact met de medewerker		
3	Ik ben tevreden over hoe snel ik hulp heb gekregen		
4	Ik kan de zorg voor mijn gezin zelf weer aan		
5	Ik ben tevreden over de ondersteuning bij en verwijzing naar gespecialiseerde zorg en hulp		
6	Wat me/ons gezin het meest geholpen heeft is		

Bijlage 3 Aanmeldformulier ambulante hulpverlening zonder indicatie

AANMELDFORMULIER AMBULANTE JEUGDHULP ZONDER INDICATIE

Instructie

Dit aanmeldformulier is onderdeel van de toeleiding route naar ambulante jeugdhulp van de zorgaanbieders. Het is de bedoeling dat dit formulier samen met ouders of jongere wordt ingevuld en ondertekend.

Het aanmeldformulier bestaat uit vijf onderdelen:

1. Persoonsgegevens
2. Inhoudelijke informatie over de hulpvraag
3. Inhoudelijke informatie over het zelf oplossend vermogen (zelfredzaamheidsmatrix, vooralsnog niet van toepassing)
4. Toestemmingsverklaring informatie uitwisseling: door ouders laten tekenen. Bij jongere vanaf 12 jaar ook door de jongere laten tekenen. Vanaf 16 jaar is de handtekening van ouders niet nodig.
5. Aanvraag Jeugdhulp bij jeugdzorgaanbieder: door ouders laten tekenen. Bij jongere vanaf 12 jaar ook door de jongere laten tekenen. Vanaf 16 jaar is de handtekening van ouders niet nodig.

Wanneer u reeds beschikt over de gevraagde informatie bij onderdeel 1 en 2 en dit ook overzichtelijk kunt aanleveren vanuit uw eigen cliëntenadministratie of volgsysteem, volstaat dit ook.

U dient echter wel de toestemmingsverklaring en de aanvraag jeugdhulp te laten ondertekenen en op te sturen.

Routing

U kunt het aanmeldformulier (per post of e-mail) naar één van de jeugdzorgaanbieder in de regio Arnhem toesturen. Een overzicht van de betreffende instellingen en adresgegevens zijn vermeld in de bijlage. Bureau Jeugdzorg Gelderland kan u desgewenst ondersteunen bij de keuze voor één van de aanbieders. De ambulante hulpverlener van betreffende jeugdzorgaanbieder neemt vervolgens over de aanmelding contact met u op.

Voor klanten die zich rechtstreeks bij Bureau Jeugdzorg melden, is de volgende procedure afgesproken:

1. De bureaudienst (BD) van BJZ schat tijdens het korte telefonische gesprek in dat het gaat om ambulante jeugdhulp of PGO zonder veiligheidsrisico's. De BD zegt tegen de ouder :
 - Dat deze binnen 2 dagen wordt teruggebeld door een contactpersoon uit de eigen gemeente/ CJG.
 - Dat BJZ zorg draagt voor het doorgeven van de contactgegevens van het kind en de ouder (mits zij daar bezwaar tegen hebben, dan kan de ouder zelf bellen naar het betreffende CJG).
 - De BD spreekt met de ouder af om naar BJZ terug te bellen als het contact met de contactpersoon niet tot stand komt.
2. De BD stuurt per omgaande een standaard mail naar de betreffende contactpersoon onder vermelding van :
 - Naam en geb datum kind; + naam van ouder+ telefoonnr./bereikbaarheid ouder
 - Verzoek binnen 2 dagen contact op te nemen met de (potentiële) klant

1. Persoonsgegevens

A. Gegevens aanmelder

Achternaam	
Voornaam	
Organisatie	
Adres	
Postcode en plaats	
Telefoonnummer en mobiel nummer	
Mailadres	
Casusregisseur	☐ Ja; naam en functie ☐ Nee; reden waarom niet
Aanvraag besproken met CJG collega	☐ Ja; naam en functie ☐ Nee; reden waarom niet
Is de casus gemeld in de VIRA	☐ Ja, ☐ Nee

B. Gegevens jeugdige*

Achternaam		Voorvoegsels	
Voornamen		Voorletters	
Roepnaam			
Geboortedatum		Geslacht	
Geboortegemeente		Geboorteland	
Burgerservicenummer**			
Adres			
Postcode			
Woonplaats		Geheim adres	☐ Ja ☐ Nee
Telefoonnummers			
E-mail			
Is bovenstaand adres het verblijfsadres van de jeugdige?	☐ Ja ☐ Nee <i>(Indien nee, verblijfsadres invullen)</i>		
Verblijfsadres		Geheim adres	☐ Ja ☐ Nee
Postcode			
Woonplaats			
E-mail			
Nationaliteit			
Verblijfsstatus	☐ Legaal ☐ Illegaal ☐ Verblijfsstatus, namelijk		
Leefsituatie***			
Andere kinderen in het gezin	Naam	Geboortedatum	Geslacht
School/dagverblijf			
Adres			
Postcode			
Plaats			
Contactpersoon (bijv. mentor)			
Telefoonnummers			
E-mail			

* De al ingevulde gegevens zijn verstrekt uit de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA). Overheidsorganisaties die door de uitvoering van hun taken persoonsgegevens nodig hebben, ontvangen informatie uit de GBA.

** Verplicht in te vullen (staat op ID-kaart/paspoort van de jeugdige)

*** Beschrijf bij wie de jeugdige woont. Bijvoorbeeld: beide biologische ouders, één biologische ouder + stiefouder, pleeggezin, adoptiegezin

C. Gegevens moeder* (en eventuele partner)			
Achternaam		Voorvoegsels	
Voornamen		Voorletters	
Geboortedatum			
Geboortegemeente		Geboorteland	
Adres <i>(indien afwijkend van adres jeugdige)</i>			
Postcode			
Woonplaats			
Telefoonnummers			
E-mail			
Heeft ouderlijk gezag	☐ Ja	☐ Nee	
Is verzorgend ouder	☐ Ja	☐ Nee	<i>(vul gegevens verzorger(s) in bij D)</i>

Eventuele huidige partner (anders dan vader)	☐ Ja	☐ Nee
Achternaam		
Voornaam		
Geboortedatum		
Heeft ouderlijk gezag	☐ Ja	☐ Nee
Is verzorger van de jeugdige	☐ Ja	☐ Nee

D. Gegevens vader* (en eventuele partner)			
Achternaam		Voorvoegsels	
Voornamen		Voorletters	
Geboortedatum			
Geboortegemeente		Geboorteland	
Adres <i>(indien afwijkend van adres jeugdige)</i>			
Postcode			
Woonplaats			
Telefoonnummers			
E-mail			
Heeft ouderlijk gezag	☐ Ja	☐ Nee	
Is verzorgend ouder	☐ Ja	☐ Nee	<i>(vul gegevens verzorger(s) in bij D)</i>

Eventuele huidige partner (anders dan moeder)	☐ Ja	☐ Nee
Achternaam		
Voornaam		
Geboortedatum		
Heeft ouderlijk gezag	☐ Ja	☐ Nee
Is verzorger van de jeugdige	☐ Ja	☐ Nee

E. Overige verzorger(s)			
Achternaam		Voorvoegsels	
Voornamen		Voorletters	
Geboortedatum			
Geboortegemeente		Geboorteland	
Adres <i>(indien afwijkend van adres jeugdige)</i>			
Postcode			
Woonplaats			
Telefoonnummers			
E-mail			
Heeft voogdij over de jeugdige	☐ Ja ☐ Nee		

Achternaam		Voorvoegsels	
Voornamen		Voorletters	
Geboortedatum			
Geboortegemeente		Geboorteland	
Adres <i>(indien afwijkend van adres jeugdige)</i>			
Postcode			
Woonplaats			
Telefoonnummers			
E-mail			
Heeft voogdij over de jeugdige	☐ Ja ☐ Nee		

Ruimte voor toelichting

2. Inhoudelijke informatie over de hulpvraag

U kunt hiervoor als aanmelder informatie aanleveren uit u eigen cliëntendossier. Beschikt u hier niet over beantwoord dan onderstaande vragen.

Eerdere en huidige hulp	
☐ Nee	
☐ Ja	Type Hulp Voor wie Resultaat / Verloop
Contactpersonen	Naam Organisatie Telefoonnummer Email
Toelichting	

Nu hulpverlening of onderzoek?	
☐ Nee	
☐ Ja	Type Hulp Voor wie Resultaat / Verloop
Contactpersonen	Naam Organisatie Telefoonnummer Email
Toelichting	

3. **Beoordeling zelf oplossend vermogen**

U dient een inschatting te maken in hoeverre de jeugdige en/of het gezin in staat is zelf bij te dragen aan het oplossen van het probleem. Betrek hier ook de bijdrage van de sociale omgeving (familie, burens en dergelijke) bij. U maakt daarvoor gebruik van onderstaande zelfredzaamheidsmatrix.

Domein	Acute problematiek	Niet zelfredzaam	Beperkt zelfredzaam	Voldoende zelfredzaam	Volledig zelfredzaam
Lichamelijke verzorging kind					
Geestelijk welzijn	NOG NIET VAN TOEPASSING !!				
Scholing kind					
Opvang					
ADL vaardigheden					
Sociaal netwerk					
Maatschappelijke participatie					
Justitie					
Inkomen					
Dagbesteding					
Huisvesting					
Gezinsrelaties					
Geestelijke gezondheid					
Fysieke gezondheid					
Verslaving					

4. Toestemmingsverklaring informatie-uitwisseling

Geeft u/geef je toestemming voor informatie-uitwisseling met relevante instanties (huisarts, school/dagverblijf, eerdere of huidige hulpverlening)?

Naam jeugdige	
Geboortedatum jeugdige	
Hierbij geeft/geven ondergetekende(n) toestemming tot informatie-uitwisseling met de instanties:	
0 Huisarts	
0 School/dagverblijf	
0 Contactgegevens:	
0 Contactgegevens:	
0 Contactgegevens:	
Naam en handtekening:	
Datum:	
(naam van cliënt/ouder/verzorger: als de cliënt 12 jaar of ouder is en in staat tot een redelijke waardering van zijn belangen, dan moet de jeugdige zelf toestemming verlenen voor gegevensuitwisseling met derden)	

5. Aanvraag jeugdhulp

U heeft/je wenst een ambulante hulpverleningstraject aan te gaan met Pactum/Lindenhout. Ter verantwoording vragen wij u/wil je onderstaande aanvraag te ondertekenen.

Naam jeugdige	
Geboortedatum jeugdige	
Datum aanvraag	
Hierbij doet/doen ondergetekende(n) een aanvraag voor ambulante jeugdhulp.	
Naam en handtekening (jeugdige 12 jaar of ouder):	
Naam en handtekening (ouder met gezag/verzorger):	
Naam en handtekening (ouder met gezag/verzorger):	
Naam van de aanvrager(s): jeugdige/ouder/verzorger:	
- bij jeugdige onder de 12 jaar: ouder(s) met gezag ondertekenen	
- bij jeugdige tussen 12-16 jaar: jeugdige en ouder(s) met gezag ondertekenen	
- bij jeugdige vanaf 16 jaar: jeugdige ondertekent	

Contactgegevens jeugdzorg aanbieders Regio Arnhem

Organisatie	Aanmelding	Adres	Postcode	Plaats	Email	Telefoon	Fax
Lindhout	Arnhem Stad ⁱ	Heijenoordseweg 1	6813 GG	Arnhem	clientregistratie-arnhemstad@lindhout.nl	026-2734141	026-4433007
	Omgeving Arnhem ⁱⁱ	Velperweg 157	6824 MB	Arnhem	clientregistratie-omgevingarnhem@lindhout.nl	026-3544360	026-3544361
Pactum		Postbus 114	6800 AC	Arnhem	IZA@pactum.org	026-4460200	026-4460232
Leger des Heils	Klantcontactcentrum	Utrechtsestraat 47	6811 LT	Arnhem	gelderland.kcc@legerdesheils.nl	0900-5388888	
Entrea ⁱⁱⁱ		Postbus 6546	6503 GA	Nijmegen	teamccl@entrea.nl of indicatiebesluiten@entrea.nl	024-3780806	024-6790261
	Mevr. C. Lintsen	Idem			c.lintsen@entrea.nl	Idem	Idem
	Dhr. R. Derksen	Idem			r.derksen@entrea.nl	idem	idem

Contactgegevens CJG's Regio Arnhem

Gemeente	CJG coördinator	Email
Arnhem	Daphne Vrijkotte	Daphne.Vrijkotte@vggm.nl
	Karin Verlaan	Karin.Verlaan@vggm.nl
	Nicolette Broekhuisen	Nicolette.Broekhuisen@vggm.nl
Doesburg	Martin Keizer	martin.keizer@cjgdoesburg.nl
Duiven	Gertie Verstappen	Gertie.Verstappen@vggm.nl
Lingewaard	Sandra de Borst	Sandra.de.borst@vggm.nl
Overbetuwe	Bianca Peelen	Bianca.Peelen@vggm.nl
Renkum	Marleen Willemsen	marleen.willemsen@cjgrenkum.nl
Rheden	Marleen Wolbers	m.wolbers@rheden.nl
Westervoort	Petra Bazuin	Petra.Bazuin@vggm.nl
Zevenaar/Rijnwaarden	Sandra Hoekstra	Sandra.Hoekstra@vggm.nl

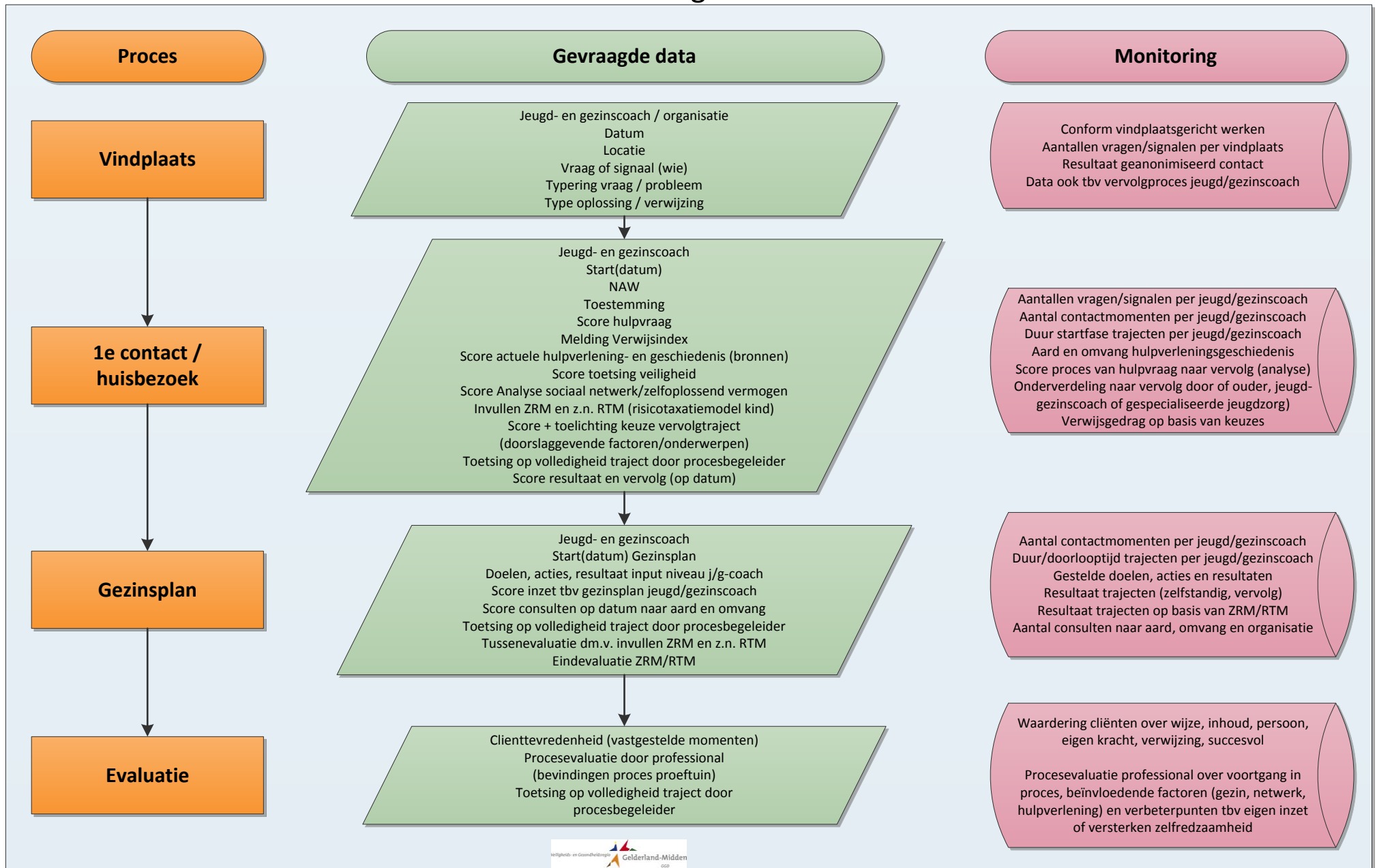
ⁱ Voor aanmeldingen vanuit Arnhem

ⁱⁱ Voor aanmeldingen uit Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Rijnwaarden, Westervoort en Zevenaar

ⁱⁱⁱ Alleen voor cliënten uit of directe binding met de regio Nijmegen

Bijlage 4 Monitoring werkproces

Proeftuin Gebiedsteam Jeugd Gemeente Arnhem

Communicatieadvies proeftuinen gebiedsteam jeugd

Inleiding

Met ingang van 1 oktober 2013 wordt de jeugdzorg op een nieuwe wijze aangeboden in de wijken Klarendal/St. Marten en Schuytgraaf. Het gaat hier om een zgn. proeftuin, bedoeld om te experimenteren met de aanpak die de gemeente Arnhem voor ogen heeft om de decentralisatie jeugdzorg per 2015 in te kunnen voeren.

De nieuwe manier van werken is gebaseerd op de regionale visie op de jeugdzorg. In het kort komt het er op neer dat een gebiedsteam jeugd hulp snel en dichtbij huis aanbiedt. Daarbij wordt uitgegaan van wat de cliënt en zijn omgeving zelf kunnen. Ter ondersteuning van het gebiedsteam is er een specialistenteam, dat ingeroepen kan worden om mee te denken.

Het gebiedsteam jeugd bestaat uit een aantal professionals dat nu al werkzaam is in de wijk en zich bezighoudt met jeugdhulp. Deze professionals krijgen een nieuwe functie als jeugd- en gezinscoach en zullen zich ontwikkelen tot generalist. Zij zijn aanspreekpunt in de wijk voor vragen en problemen rondom opvoeden en opgroeien. Het team geeft ambulante hulp, adviseert en informeert over opvoeden en opgroeien.

Zij moeten ervoor zorgen dat

- gezinnen en jeugdigen met één regisseur voor de hulp te maken krijgen,
- de problemen zoveel mogelijk in de wijk opgelost worden en
- inzet van zwaardere hulp wordt voorkomen.

De jeugd- en gezinscoach is aanwezig op verschillende vindplaatsen in de wijk. Dat kan zijn een verloskundigenpraktijk, peuterspeelzaal, school, huisartsenpraktijk enz. Ouders, opvoeden en jeugdigen die op de vindplaats komen, kunnen terecht bij de coach. Professionals die op de vindplaatsen werken, kunnen mensen verwijzen naar de jeugd- en gezinscoach.

Strategie voor de communicatie

Ouders, opvoeders en jeugdigen uit de wijk komen 'binnen' bij de jeugd- en gezinscoach via vindplaatsen. Het is daarom niet nodig om hen expliciet in te lichten waar zij hulp kunnen krijgen als ze die nodig hebben. De proeftuinen zijn een 'experiment' zijn waarvan niet duidelijk is wat de opbrengst zal zijn. Het idee dat hun kind meedoet aan een experiment zal bij ouders/opvoeders niet direct vertrouwen wekken. Bovendien bestaat de kans dat deze aanpak of delen ervan, teruggedraaid of aangepast worden naar aanleiding van ervaringen in de proeftuin. Vandaar dat de proeftuinen niet expliciet bekend gemaakt moeten worden bij cliënten en betrokkenen uit hun directe omgeving. Het is wel belangrijk dat de mensen die de vindplaats regelmatig bezoeken, weten dat de jeugd- en gezinscoach er voor ze is, Dat maken we dus wel bekend.

Het is en blijft de verantwoordelijkheid van de jeugd- en gezinscoaches om hun werkwijze uit te leggen aan hun cliënten. Dat die nieuw is, is voor de cliënten niet relevant. Nieuwe cliënten zullen niets merken van een andere manier van werken; zij weten immers niet hoe het eerder ging. 'Recidivisten' weten dat wel maar dat wordt ondervangen door de uitleg van de coaches hierover. Voor bestaande cliënten geldt de nieuwe werkwijze niet en zal er dus ook niets veranderen.

De gebiedsteams moeten wel bekend zijn bij de vrijwilligers en professionals die op de vindplaatsen werken. De jeugd- en gezinscoach moet een duidelijk aanspreekpunt worden op de vindplaats. De beste manier om dat te doen is door persoonlijk contact te leggen. Dat moeten de jeugd- en gezinscoaches zelf doen. Zij worden daarin wel door de gemeente ondersteund met communicatieadvies en –middelen. De wijze waarop is maatwerk en moet naar eigen inzicht worden afgestemd op degene(n) met wie zij contact zoeken. Advies is om aan te sluiten bij de 'gebruiken' en

mogelijkheden op de vindplaats en in de wijk. Want de coaches zijn 'gast' en de vindplaatsen willen vanzelfsprekend de regie houden op wat er binnen hun organisatie en met hun 'cliënten' gebeurt.

Om misverstanden te voorkomen, is het van belang dat er (per wijk) eenduidige informatie gegeven wordt over de werkwijze. Dit doen we door mondelinge informatie altijd met schriftelijk te 'bevestigen' (verwijzing naar website, flyer, verslag enz.). De teksten zijn eenvoudig, kort en begrijpelijk, duidelijk en goed leesbaar voor alle mensen in de wijk.

Doelen van de communicatie

Informereren van vrijwilligers en professionals op vindplaatsen in de wijk die te maken krijgen met de nieuwe werkwijze over wat de nieuwe manier van werken inhoudt en voor hen betekent.

Wie moeten ingelicht worden?

- Professionals en vrijwilligers van vindplaatsen die met de nieuwe werkwijze te maken krijgen omdat zij door (moeten) verwijzen naar het gebiedsteam.
- Ouders, opvoeders en jeugdigen die de vindplaatsen bezoeken.

Boodschappen van de communicatie

Professionals en vrijwilligers in de wijk moeten ingelicht worden over

- het bestaan van het gebiedsteam, de redenen ervan en dat het om een proeftuin gaat
- de jeugd- en gezinscoach op de vindplaats
- de werkwijze van de jeugd- en gezinscoach
- wat de werkwijze hen aan voordelen biedt

Ouders, opvoeders en jeugdigen worden geïnformeerd over

- wat de jeugd- en gezinscoach voor hen doet en betekent
- waar en hoe de jeugd- en gezinscoach te bereiken is
- bij wie ze in crisissituaties terecht kunnen buiten werktijden

De kernboodschap is:

Alle jeugdigen moeten gezond en veilig kunnen opgroeien en zich zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen. Voor alle vragen hierover kunnen ouders en jeugdigen vanaf 1 november terecht bij de jeugd- en gezinscoaches in de wijk. Zij geven informatie en advies en bieden hulp aan ouders, opvoeders en hun kind(eren). Zij doen dit snel en dichtbij huis. Zo kort als het kan, zo lang als het moet. Met één contactpersoon die samen met hen kijkt wat de beste mogelijkheden in hun situatie zijn en hoe ze die zelf kunnen benutten. Want ouders of verzorgers zijn en blijven als eerste verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kind(eren).

Organisatie van de communicatie

Alle overige communicatie die nodig is voor het welslagen van dit project, valt onder de verantwoordelijkheid van de projectleider.

Hulpverleners werkzaam in de wijk anders dan hierboven genoemd, maar die voor hun werk moeten weten wat het gebiedsteam doet (opdat zij er ook met evt. vragen terecht kunnen) moeten ook worden ingelicht. Wie moet dit doen?

- Het is de verantwoordelijkheid van de partnerorganisaties die in deze proeftuinen meedoen om hun medewerkers in te lichten over de nieuwe werkwijze.
- De overige van deze hulpverleners worden door de gemeente via haar netwerk geïnformeerd.

De jeugd- en gezinscoaches dragen zelf de cultuur uit die past bij de nieuwe werkwijze. Bijvoorbeeld door resultaten altijd terug te koppelen aan professionals en vrijwilligers waar zij mee samen werken of waarvan zij hulp hebben gekregen, ervaringen en kennis te delen met mensen in hun netwerk, een continuüm van zorg na te streven enzovoort.

De nieuwe werkwijze vereist ook een cultuuromslag bij de overige medewerkers van de partnerorganisaties en de 2^e lijns professionals. Alle bij de decentralisaties betrokken organisaties hebben de verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat hun medewerkers die omslag maken. Dat ligt vast in het Convenant decentralisaties regio Arnhem dat op 27 september 2013 wordt ondertekend.

Middelen

- Persoonlijk gesprek en evt. vervolggesprekken
- Bijeenkomst en evt. vervolgbijeenkomst(en)
- Middelen waarmee de jeugd- en gezinscoach zichtbaar en vindbaar is (bijvoorbeeld duidelijke bewegwijzering in het gebouw waar hij/zij zit; aanwezig zijn bij medewerkersoverleg; werkbezoek; contact zoeken met ouderraad; artikel in schoolkrant waarin jeugd- en gezinscoach zich voorstelt enz.)
- Ondersteunende middelen hierbij:
 - o website voor professionals (www.proeftuinenregioarnhem.nl en www.arnhem.nl/naareenveerkrachtigesamenleving)
 - o flyer
 - o visitekaartje
 - o centraal telefoonnummer
 - o 'handleiding' voor het gebiedsteam met beschrijving van de werkwijze
 - o digitale presentatie
 - o evt. andere middelen waar de professionals behoefte aan hebben

Planning

Oktober wordt gebruikt als voorbereidingsmaand zodat de werkwijze per 1 november 2013 kan starten.

Doelgroep	Middel	Wanneer	Door wie?
Professionals en vrijwilligers van vindplaatsen	Persoonlijke gesprekken	Oktober; indien nodig later (bijv. halverwege proeftuinperiode) herhalen	Jeugd- en gezinscoaches
Professionals en vrijwilligers van vindplaatsen	Bijeenkomsten, werkbezoeken, deelnemen medewerkersoverleg, ouderraadvergadering enz.	Oktober; indien nodig later (bijv. halverwege proeftuinperiode) herhalen	Jeugd- en gezinscoaches
Professionals en vrijwilligers van vindplaatsen	Middelen regelen die de zichtbaarheid en vindbaarheid verbeteren op de vindplaats	Oktober	Maartje ter Steeg op aangeven van de jeugd- en gezinscoaches
Wijkbewoners die de vindplaatsen bezoeken	Artikel in schoolkrant of soortgelijke middelen bestemd alleen voor 'klanten' vindplaats	November; indien nodig herhalen evt. aangevuld met informatie waaraan uit praktijkervaringen behoefte blijkt bij deze doelgroep	Jeugd- en gezinscoaches; eindredactie Nory Schouten
Wijkbewoners die de vindplaatsen bezoeken	Ondersteunende middelen produceren	September en oktober (klaar 1 november)	Nory Schouten op aangeven van de jeugd- en gezinscoaches

GEMEENTE ARNHEM

Projectmanager: Maartje ter Steeg

Dit plan van aanpak is vastgesteld
door de stuurgroep 'Gebiedsteam Jeugd'
op 18 september 2013.